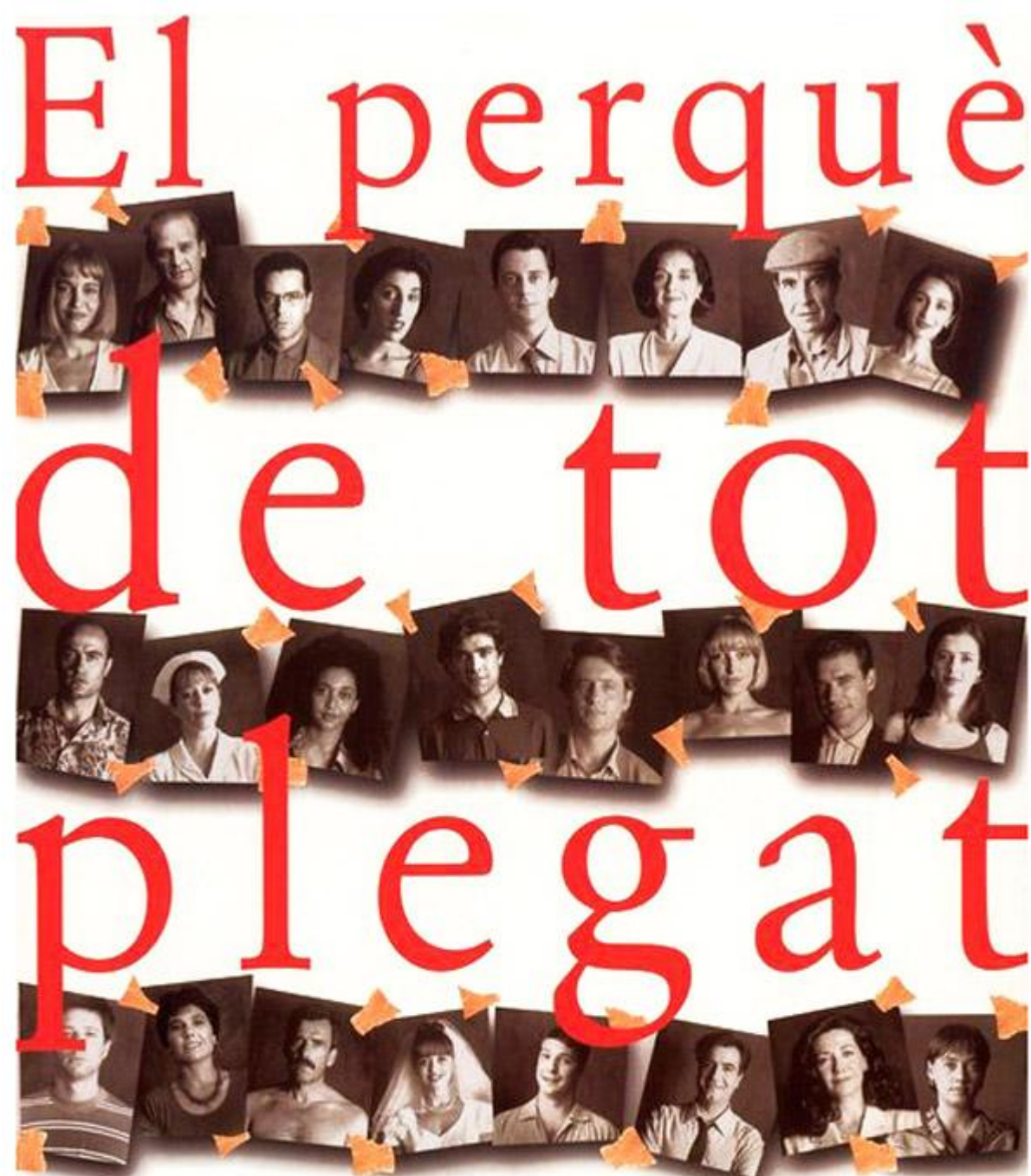

El perquè de tot plegat

Quim Monzó

Els trenta relats que integren aquest recull de Quim Monzó es complementen els uns als altres per formar un tot que ens mostra amb precisió l'eterna incertesa humana. En *El perquè de tot plegat* els recursos sintètics de Monzó arriben al seu màxim de puresa: aparentment simples i esquemàtics, son una exhibició enèrgica de mestria.

Els relats de Monzó no tenen *psicologia* ni *missatge*, sinó una força penetrant, un humor arrasador i una solidesa d'ofici excepcional.

Llibre rere llibre, Quim Monzó ha anat bastint una de les trajectòries més sòlides i ambicioses de la narrativa catalana actual, fins a convertir-s'hi en un punt de referència ineludible.

Quim Monzó

El perquè de tot plegat

Premi Ciutat de Barcelona de Literatura 1993

Premi Crítica Serra d'Or de Literatura i Assaig 1994

ePUB v3.1

AldousHuxley 01.01.12

*llegir ens fa
més lliures*

Títol original: *El perquè de tot plegat*
Quim Monzó, 1993

Edició digital: AldousHuxley (v1.0)
Segona edició: Raticulina (v2.0)
Tercera edició: EpubCat (v3.0)
Correcció d'errates: EpubCat (v3.1)

ePUBCat base r1.3

«Jean Giraudoux (a *Siegfried et le Limousin*, capítol 2) va plantejar la interessant qüestió de com, de vegades, els petits misteris amb què hom ensopega a la vida s'aclareixen de cop i volta, encara que amb retard. Afegeix:

No renuncio pas a veure com es resolen algun dia, a Oceania o a Mèxic, alguns altres enigmes del meu passat; un nus acaba sempre per desfer-se per la simple desgana de ser un nus. D'altra banda, l'únic que veritablement em preocupa és l'enigma Tornielli; aquest ambaixador en exercici, que vaig veure per primer cop durant el lliurament de premis del concurs general, em va fer senyal que m'hi acostés i em va esmunyir a la mà un ou dur.

De moment, la meua intensa recerca sobre l'enigma Tornielli ha produït tan sols la informació que el comte Giuseppe Tornielli Brusati di Vergano (1836-1908) va ser ambaixador italià a París des del 1895 al 1908. Les preguntes òbviament no contestades són: ¿de debò l'ambaixador d'una potència estrangera li va donar a Giraudoux un ou dur?, ¿o va jugar amb el lector el truc francès de dissociar “el narrador” de “l'autor”? Si va ser la primera, ¿va morir Giraudoux sense resoldre l'enigma Tornielli? ¿Potser l'ha aclarit algú altre? Em demano si cap dels lectors en sap les respostes».

Carta del MARQUÈS DE TAMARON publicada al *Times Litterary Supplement* el 28 de gener del 1983.

L'HONESTEDAT

EMPENYENT un carret amb una safata on hi ha un got d'aigua, un pot de càpsules, un termòmetre i una carpeta, la infermera entra a l'habitació 93, diu «Bona tarda» i s'acosta al llit del malalt, que jeu amb els ulls tancats. El mira sense un interès excessiu, consulta el portapapers que penja als peus del llit i on hi ha les indicacions del que cal fer, treu una càpsula del pot que du al carret i, mentre agafa el got d'aigua, diu:

—Senyor Rdz, és l'hora de la càpsula.

El senyor Rdz no mou ni una parpella. La infermera li toca el braç.

—Vinga, senyor Rdz.

Amb els més negres pressentiments, la infermera agafa el canell del malalt per prendre-li el pols. No en té. És mort.

Guarda la càpsula dins del pot, arracona el carret i surt de l'habitació. Va corrent cap al taulell de control d'aquella ala de l'hospital (la D) i anuncia a la infermera en cap que el malalt de l'habitació 93 s'ha mort.

La infermera en cap mira el rellotge. No li va gens bé, que se li hagi mort un malalt en aquell moment. Falta un quart per plegar i avui més que mai li interessa sortir a l'hora perquè per fi ha aconseguit que el nòvio de la seva millor amiga li digui per veure's, amb l'excusa de parlar, justament, de la seva amiga. Tot i que ella sap (precisament per les confessions d'aquesta seva amiga) que és un home que no està gaire per romanços, que el que menys li interessa en el món és parlar, i que no hi ha cap mena de dubte que si l'ha convidada a sopar a casa és per empalar-la al cap de pocs minuts, damunt mateix de la taula, enmig de les espelmes i dels plats d'espaguetis, si és que ha preparat espaguetis per sopar, com (ho sap per l'amiga) fa gairebé sempre. I ho espera amb deler. Per això, si anuncia que el malalt de l'habitació 93 s'ha mort, vulgues o no s'haurà de quedar força estona més, encara que ja hagi arribat el torn següent, aquest que just comença un quart més tard. Les morts porten paperassa. No són coses que se solucionin de seguida. I això vol dir arribar tard a la cita. És clar que pot trucar al nòvio de la seva amiga, explicar-li què passa i proposar-li de veure's més tard, o un altre dia. Però l'experiència li ha ensenyat que els ajornaments de les primeres cites acostumen a ser fatídics. Que, quan s'ajorna una primera cita per un motiu, el cop següent s'ajorna per un altre. I, ara per una cosa ara per una altra, l'ajornament es converteix en definitiu. A més, ha estat un dia terrible, i té unes ganes boges de plegar, anar a casa d'ell i deixar-se fer.

Si hi hagués més confiança, li podria dir (a la infermera que ha trobat el malalt mort) que fes com si no se n'hagués adonat. Així, seria una de les infermeres del torn de més tard qui el descobriria, i de les complicacions posteriors se n'encarregaria la següent infermera en cap. Als del torn de més tard tant els és. Tot just hauran començat a treballar, i trobar un mort no els desbarata la jornada. D'aquesta manera ella es deslliuraria de l'afer i arribaria puntual a la cita. Però no té gens de confiança amb la infermera. És nova i fins i tot hi ha el perill que estigui afectada per aquesta certa devoció a l'ètica que de vegades té la gent novella. A més, pot ser que no n'estigui afectada però s'apunti el fet i, un dia, quan li convingui, ho faci servir en benefici propi.

La infermera en cap torna a mirar el rellotge. Cada cop es posa més nerviosa. Les busques avancen inexorables cap a l'hora de sortida, cap a la cita que no es vol perdre per res del món. ¿Què ha de fer? Ha de prendre una decisió ràpida, perquè la infermera que ha descobert el mort comença a mirar-la amb cara de no entendre per què s'està quieta, bocabadada i sense decidir res. Li diu que ja se n'encarrega ella i que continuï amb la ruta.

Tampoc no pot demanar-li el favor a la infermera en cap del torn següent. No perquè la dona tingui vel·leïtats ètiques, sinó perquè, lamentablement per la resolució del tràngol en què es troba, hi ha un odi mutu que dura des del mateix dia que es van conèixer.

Si no troba cap solució, ¿estarà de braços plegats i renunciarà a la cita? Per res del món. Però el neguit no la deixa pensar amb claredat. Cada cop ho veu tot més negre.

Just en el moment pitjor, quan les cabòries estan a punt de no deixar-li trobar cap sortida, veu la solució entrant per la porta: el metge nou, que fa poc que treballa a l'hospital i que sempre li somriu, amb un somriure entre insinuator i interrogatiu. És l'única possibilitat. S'acostarà al metge jove, li explicarà que té un compromís ineludible i li demanarà que li faci un favor: encarregar-se'n ell, del mort. Tot i que sap que, a canvi d'aquell favor, els somriures insinuadors es convertiran en propostes concretes. ¿Li ve de gust, però, accedir a les propostes concretes d'aquell metge? Mai no hi ha pensat seriosament. D'entrada hauria dit que no. Però, després de fer-se la composició de lloc i mirar-se'l un cop més, ¿per què no? A més, si realment no li vingués gens de gust fins i tot podria dir-li que no. Un favor es fa a canvi de res. Si un favor es paga ja no és un favor.

Però com més hi pensa menys de gust li ve dir-li que no. De fet, li ve de gust dir-li que sí. És més: té moltes ganes que li faci propostes. Tantes ganes que cada cop pensa menys en l'home amb qui ha quedat citada més tard i a qui imagina empalant-la sobre la taula, entre els espaguetis.

Se li acosta, obre la boca i s'esforça per no quedar muda. Els llavis del metge la trastornen. Són molsuts, tersos. Els mossegaria allà mateix. Per comptes d'això li demana el favor. El metge li somriu, li diu que no es preocupi i que se'n vagi tranquil·la: ell se n'encarregarà. La infermera en cap se'n va pel passadís i, abans d'entrar al vestidor, es gira un últim cop per mirar-lo i comprovar que, efectivament, ell també l'ha estat mirant; la mira encara, se somriuen i ella entra al vestidor. Es canvia de pressa: ja passen deu minuts de l'hora que hauria hagut de plegar! Surt al carrer. Alça un braç per parar un taxi, però s'hi repensa, l'abaixa i es queda palplantada un instant. Després comença a caminar, busca una cabina telefònica i, mentre truca al nòvio de l'amiga per mussitar-li una excusa poc creïble, calcula quant de temps trigarà el metge nou a fer-li propostes, i com s'ho farà per incitar-lo, si veu que triga gaire a fer-n'hi.

L'AMOR

L'ARXIVERA és una dona alta, guapa, amb trets facials grans i vius. És intel·ligent, divertida, i té allò que la gent en diu caràcter. El futbolista és un home alt, guapo, amb trets facials grans i vius. És intel·ligent, divertit, i té allò que la gent en diu caràcter.

L'arxivera tracta amb menyspreu el futbolista. S'hi mostra eixuta, displicent. De tant en tant, quan ell li truca (és sempre ell qui li truca; ella mai no li truca a ell), encara que no tingui res a fer li diu que aquell dia no li va bé que es vegin. Fa veure que té altres amants, perquè el futbolista no es cregui amb cap dret. De vegades hi ha rumiat (tampoc no gaire, no fos que s'adonés que actua de manera equivocada) i ha arribat a la conclusió que el tracta amb menyspreu perquè en el fons l'estima molt i li fa por que, si no el tractés amb menyspreu, cauria en la trampa i s'enamoraria d'ell tant com ell està enamorat d'ella. Cada vegada que l'arxivera decideix que es fiquin al llit, el futbolista es posa tan content que no acaba de creure-s'ho i plora d'alegria, com amb cap altra dona. ¿Per què? No ho sap, però creu que el menyspreu amb què l'arxivera el tracta no ho és tot. No és, de cap manera, el factor decisiu. Sap que en el fons ella l'estima, i sap que si fa veure que és dura és per no caure en la trampa, per no enamorar-se d'ell tant com ell està enamorat d'ella.

El futbolista voldria que l'arxivera el tractés sense desdeny o, com a mínim, amb menys. Perquè així veuria, per una banda, que aquesta no és l'única mena de relació possible entre tots dos i, per l'altra, que no ha de tenir cap por d'enamorar-se d'ell. Perquè ell estimaria la tendresa de l'arxivera, aquesta tendresa que ara li fa por mostrar.

De vegades el futbolista va amb altres dones. Perquè li sembla haver arribat al límit, perquè decideix que ja no suporta més que el tracti com un gerro, que gairebé ni el miri, que s'hi raspalli i després l'ignori.

Però sempre hi torna. No és que les altres no li interessin prou. Ben al contrari: són noies esplèndides, intel·ligents, guapes i considerades. Però cap no li dóna el gust que li dóna ella.

Un dia (una tarda, mentre l'arxivera fuma i observa com ell es desvesteix), el futbolista agafa coratge i li parla. Li diu que no hauria de ser tan eixuta, tan esquerpa, que ell l'estima tant que no li ha de fer por mostrar-se tal com és. Que no s'aprofitarà de cap feblesa d'ella. Que si és tendra (i ell ho sap, que ho és, i sap que fa veure que no) ell encara l'estimarà més. Irada, li diu que qui s'ha pensat que és, per dir-li què ha de fer i què no ha de fer; el fa ajeure i li bufeteja la cara. Aquella tarda, el futbolista gaudeix més que mai.

Però, un altre dia que queden, de manera inopinada ella no és tan malcarada com d'habitud. El futbolista se'n sorprèn. Potser s'ho ha rumiat i, sense dir-li res, ha començat a fer-li cas. L'endemà és fins i tot tendra. El futbolista se'n alegra molt. Per fi ha entès que no havia de tenir por. Que mostrar-se tal com en el fons és no li ha de dur cap mal. Són al llit. El futbolista està tan emocionat que es trasbalsa amb cada gest, amb cada carícia. Troba un plaer especial en cada moixaina. És tanta la tendresa que no té ganes ni de cardar: abraçant-se i dient-se que s'estimen (ella l'hi diu, ara, tothora) ja en tenen prou.

L'arxivera no el torna a tractar mai més amb menyspreu. Està tan enamorada del futbolista que l'hi diu al matí, a la tarda, a la nit. Li regala camises, llibres. Se li dóna sempre que vol. És ella qui li truca, com més va més, per veure's cada dia. I un vespre li proposa d'anar a viure plegats.

El futbolista l'observa fredament, amb la mirada vidriosa. Fins no fa gaire hauria donat el braç dret perquè li proposés el que li acaba de proposar.

VIDA MATRIMONIAL

PER tal de firmar uns documents, el Zgdt i la Bst (casats des de fa vuit anys) han d'anar a una ciutat llunyana. Hi arriben a mitja tarda. Com que fins l'endemà no podran resoldre l'afer, busquen un hotel on passar la nit. Els donen una habitació amb dos llits individuals, dues tauletes de nit, una taula per escriure (hi ha sobres i paper de carta amb la capçalera de l'hotel, en una carpeta), una cadira i un minibar amb un televisor al damunt. Sopen, passegen pel costat del riu i, quan tornen a l'hotel, cadascun es fica al seu llit i treu un llibre.

Pocs minuts més tard senten que a l'habitació del costat carden. Senten clarament el grinyol del matalàs, els gemecs de la dona i, més fluix, els esbufecs de l'home. El Zgdt i la Bst es miren, somriuen, fan algun comentari en broma, es desitgen bona nit i tanquen el llum. El Zgdt, calent per la cardada que encara sent a través de la paret, pensa a dir-li alguna cosa a la Bst. Potser ella s'ha posat tan calenta com ell. Podria acostar-s'hi, asseure's al llit, fer broma sobre els veïns d'habitació i, com aquell que res, acariciar-li primer els cabells i la cara i, tot seguit, els pits. Molt probablement, la Bst s'hi apuntaria de seguida. Però ¿i si no s'hi apunta? ¿I si li enretira la mà i fa petar la llengua o, pitjor encara, li diu: «No en tinc ganes»? Fa anys no hauria dubtat. Hauria sabut, just abans de tancar el llum, si la Bst en tenia ganes, si els gemecs de l'habitació del costat l'havien encès o no. Però ara, amb tants anys de teranyines al damunt, res no és clar. El Zgdt es gira de costat i es masturba procurant no fer gens de fressa.

Deu minuts després d'haver acabat, la Bst li pregunta si dorm. El Zgdt li diu que encara no. A l'habitació del costat ja no gemeguen; ara hi ha una conversa en veu baixa i rialles soterrades. La Bst s'aixeca i va cap al llit del Zgdt. Aparta els llençols, s'hi estira i comença a acariciar-li l'esquena. La mà baixa de l'esquena fins a les natges. Sense prou coratge per dir-li que s'acaba de masturbar, el Zgdt li diu que no en té ganes. La Bst deixa d'acariciar-lo, hi ha un silenci breu, llarguíssim, i se'n torna al seu llit. Sent com aparta els llençols, com es fica dins, com es regira. El Zgdt agafa coratge, es gira cap a ella i li confessa que fa uns minuts s'ha masturbat perquè pensava que ella no tindria ganes de cardar. La Bst no diu res.

Minuts després, el Zgdt suposa, pels sorolls dissimulats que li arriben, que la Bst es masturba. El Zgdt sent una tristesa immensa, pensa que la vida és grotesca i injusta, i esclata a plorar. Plora contra el coixí, enfonsant-hi la cara tant com pot. Les llàgrimes són abundants i calentes. I quan sent que la Bst ofega el gemec final contra el tou de la mà, xiscla amb un xiscle que és el xiscle que ella es mossega.

LA SUBMISSIÓ

LA dona que ara pren un gelat de vainilla a la primera taula d'aquest cafè ho ha tingut sempre ben clar. Busca (i buscarà, fins que el trobi) el que ella en diu un home de debò, que estigui pel cas, que no perdi el temps en detalls galants, en gentileeses inútils. Vol un home que no pari atenció al que ella li pugui explicar, posem per cas, a taula, mentre dinen. No suporta els homes que intenten fer-se els comprensius i que amb cara d'angelets li diuen que volen compartir els problemes d'ella. Vol un home que no es preocupi pels sentiments que ella pugui tenir. Des de púber va fugir dels xitxarel·los que es passaven el dia parlant-li d'amor. D'amor! Vol un home que no parli mai d'amor, que no li digui mai que l'estima. Troba que és ridícul, un home amb els ulls enamorats i dient-li: «T'estimo». Ja l'hi dirà ella, que l'estima (l'hi dirà sovint, perquè l'estimarà de debò), i quan l'hi hagi dit rebrà complaguda la mirada de compassió que ell li adreçarà. Aquesta és la mena d'home que vol. Un home que, al llit, la faci servir com li vingui de gust, sense preocupar-se pel d'ella, perquè el gust d'ella serà el que ell en tregui. Res no la fa sortir més de polleguera que un home d'aquells que, en un moment o altre de la còpula, s'interessen per si ha arribat o no a l'orgasme. Això sí: ha de ser un home intel·ligent, que tingui èxit, i amb una vida pròpia i intensa. Que no estigui pendent d'ella. Que viatgi, i que (no cal que sigui gaire d'amagat) tingui altres dones, a més d'ella. A ella no li fa res, perquè ell sabrà que, sempre, només que li faci un xiulet, ella serà als seus peus, pel que vulgui manar. Perquè vol que la mani. Vol un home que la faci anar dreta, que la domini. Que (quan li vingui de gust) la grapegi davant de tothom, sense miraments. I que, si per aquelles coses de la vida ella té cap accés de pudor, li clavi bufetada sense aturar-se a pensar si hi ha o no gent que els mira. Vol que li pegui també a casa, en part perquè li agrada (gaudeix com una boja quan li peguen) i en part perquè està convençuda que amb tota aquesta oferta no se'n podrà estar mai, d'ella.

EL CICLE MENSTRUAL

Atercer de Biològiques, la Grmpf està enamorada del Pti i el Pti de la Grmpf. Però, com que el Pti té un punt entre tímid i orgullós, no n'hi diu res, a la Grmpf, i la Grmpf acaba per creure que de fet no està enamorat d'ella. Per això, amb grans esforços, intenta treure-se'l del cap. Li costa Déu i ajut, perquè n'està bojament enamorada, però a la fi aconsegueix mig oblidar-se'n. Sobretot a partir del moment que coneix el Xevi i s'hi interessa. Al Xevi la cosa ja li va bé, perquè s'hauria aferrat a un clau roent: acaba de trencar amb la Mari i se sent absolutament sol. Amb acceleració pròpia de qui vol enterrar el passat com més ràpid millor, el Xevi i la Grmpf es casen de seguida. Quan el Pti se n'assabenta, s'enfonsa del tot: s'adona, de cop, que estava bojament enamorat de la Grmpf. L'espera a la porta de casa d'ella i, un moment que veu que el Xevi se'n va, hi truca. La Grmpf obre la porta i es queda ben parada de veure el Pti amb un genoll a terra i declarant-se-li. Els sentiments se li trasbalsen, està a punt de caure en el dubte; però és forta, inspira profundament i li diu que és massa tard. El Pti calla, es posa dret i se'n va, desesperat i perquè no vegi que plora. Mentrestant, el Xevi s'ha trobat, camí de l'oficina, amb la Mari. Ah, quina trobada. Només de mirar-se als ulls s'adonen que trencar va ser un error. S'abracen i es prometen amor etern. Però la Mari pateix pel Xevi: no acaba de creure's que tan de pressa s'hagi adonat que és a ella a qui estima i no a la Grmpf. El Xevi insisteix que sí, que és a ella a qui estima, i per demostrar-l'hi torna a casa quan calcula que la Grmpf no hi és; fa la maleta i li deixa una nota, on li diu què passa i n'hi presenta excuses. Quan la Grmpf arriba a casa, veu la nota i es desespera. Que imbècil ha estat de no cedir a la proposta del Pti. Obre una ampolla de vodka; se la pren sencera. Això li fa agafar coratge. Truca al Pti, li diu que s'hi ha repensat i que l'estima.

A l'altra banda del fil, el silenci. Per fi, el Pti s'escura la gola i parla. Li explica que la declaració arriba tard perquè, quan ella li ha dit que no, de tan desmuntat com estava ha iniciat de seguida el procés de denigració i, com que és ràpid, a aquestes hores del vespre ja n'ha destruït la bona opinió que en tenia i ha transformat del tot l'amor que fins aquesta tarda sentia per ella. Ara només sent odi, un odi intens que li permet engegar-la sense contemplacions i penjar. Amb l'auricular a la mà, la Grmpf plora, i de seguida li ve febre: de cop és a trenta-nou graus i dues dècimes. L'endemà no va a la feina. La mateixa tarda, precedit per un ram de flors apareix el Toni, un company de despatx que ha vingut a interessar-se per la seva salut, per si necessita res. La Grmpf s'adona que darrere d'aquell interès i d'aquell munt de flors hi ha una espurna d'amor. Però no és el moment. Ella, ara, només pot pensar en el Xevi, fins que la ferida es cicatritzi.

La ferida es cicatritza, la Grmpf es refà del tot i el Toni insisteix: la treu a passejar, la du a sopar, van al cine. Ell voldria arribar a més, però ella li deixa clar des del principi que seran bons amics i prou. El Toni s'hi conforma. S'hi conforma perquè és comprensiu. Comprèn que els sentiments de la Grmpf son encara flèbils i no s'hi pot jugar. Cada dissabte, de tornada del cine o del restaurant, la deixa a la porta de casa i s'acomiaten amb un petó a la galta.

Fins que un dia el Toni coneix l'Anni. És allò que se'n diu amor a primera vista. S'enrotllen immediatament i el Toni deixa de veure la Grmpf. La Grmpf, molesta,

decideix que el Toni ja no surt amb ella perquè l'únic que volia era anar-se'n hi al llit i com que no se'n hi anaven deixa de voler sortir amb ella. Aquesta n'és la prova: com que no és una dona fàcil, acaba amb la hipocresia dels sopars, les sortides al cine i aquella frase que deia sempre: «No em fa res. Entenc que encara estiguis dolguda pel Xevi; no em molesta gens que no anem al llit. De debò». Hipòcrita. Com a revenja, la Grmpf se'n va a un bar i es fica al llit amb el primer que troba, un escocès anomenat Eric, que acaba d'arribar d'Aberdeen i pensa quedar-se una setmana per treure's del cap una noia anomenada Fiona.

LA INÒPIA

LA professora universitària va a dinar a casa del professor universitari. Van treballar junts fa cosa de dotze anys i de tant en tant (cada any o cada dos anys) dinen plegats i s'expliquen com els han anat les coses des de l'últim cop que es van veure. Aquest cop fa gairebé tres anys que no es veien: des d'abans que ella es divorciés.

Tota l'estona, la professora universitària parla únicament de si la gent està bona o no. «¿Tu trobes que Kim Bassinger està bona?», pregunta. «A Mickey Rourke no el trobo gaire bo». «Bruce Willis sí que està bo». «A la meva facultat hi ha un professor que està molt bo». «¿Tu creus que l'Andreu està bo?».

És la caricatura, en negatiu, d'un determinat tipus d'homes, quan parlen de dones. Però amb uns detalls que ho fan ridícul. Els homes que ella inconscientment caricaturitza mai no preguntarien si tal o tal altra dona estan bones. Ho sabrien des del primer moment que les haguessin vist, fos al cine, en una revista o a la facultat. Tampoc no dirien sempre «està bona» com a única frase del repertori, i tindrien cinquanta altres frases, de poètiques a grolleres, per descriure'n tots i cadascun dels detalls anatomies o el potencial lasciu que hi intueixen.

Després d'anys i anys d'estar absolutament casada, ara (després del divorci) ha descobert el Mediterrani. Però tants anys de no practicar han fet que s'hagi oblidat de nedar, o que ho faci amb tan poca traça que no pot allunyar-se gaires metres mar endins.

No s'està quieta a la cadira. Encén un cigarret darrere l'altre i els xucla amb intensitat. Porta els llavis pintats d'un vermell intens. Fins que s'ha divorciat no se'ls pintava. No es maquillava gens. Ara, en canvi, porta la cara com un cromo. Quan somriu (somriu tota l'estona) a les comissures dels llavis el maquillatge li fa un plec com de cartró. I els cabells els porta perfectament tallats, tenyits d'un castany vermellós que es torna d'un coure grisós als cabells blancs.

Mentre prenen cafè, el professor universitari l'escolta i l'observa. ¿Es deu retreure tots els anys perduts en la fe monògama? ¿Deu passar llista de la quantitat d'homes que s'hauria pogut tirar i no s'ha tirat? ¿Deu ser conscient que, fidel a la fidelitat, la carn se li ha afluixat, li han sortit arrugues, i gent que fa deu anys hauria volgut cardar amb ella ara ni ho considera?

—¿Per què em mires tan fix? —diu ella, de cop—. ¿No te'm deus pas voler insinuar?

LA FE

POTSER és que no m'estimes.

—T'estimo.

—¿Com ho saps?

—No ho sé. Ho sento. Ho noto.

—¿Com pots estar segur que el que notes és que m'estimes i no una altra cosa?

—T'estimo perquè ets diferent de totes les dones que he conegut a la vida.

T'estimo com no he estimat mai ningú, i com no podré mai estimar. T'estimo més que a mi mateix. Per tu donaria la vida, em deixaria escorxar de viu en viu, deixaria que juguessin amb els meus ulls com si fossin bales. Que em llancessin en un mar de sulfurant. T'estimo. Estimo cada plec del teu cos. Sóc feliç només de mirar-te als ulls. Dins de les teves nines m'hi veig jo, petitet.

Ella mou el cap, neguitosa.

—¿Ho dius de debò? Oh, Raül, si sabés que de debò m'estimes, que puc creure't, que no t'enganyes a tu mateix i, doncs, a mi... ¿De debò m'estimes?

—Sí. T'estimo com mai ningú no ha estat capaç d'estimar. T'estimaria encara que em rebutgessis, encara que no volguessis ni veure'm. T'estimaria en silenci, d'amagat. M'esperaria que sortissis de la feina només per veure't de lluny. ¿Com pots dubtar que t'estimo?

—¿Com vols que no en dubti? ¿Quina prova tinc, real, que m'estimes? Dius que m'estimes, sí. Però són paraules, i les paraules són convencions. Jo sé que t'estimo molt, a tu. Però ¿com puc tenir la certesa que tu m'estimes?

—Mirant-me als ulls. ¿No ets capaç de llegir-hi que t'estimo de veritat? Mira'm als ulls. ¿Creus que podrien enganyar-te? Em deceptes.

—¿Et decebo? Poc m'estimes si tan poca cosa fa que te'n decebis. ¿I encara em preguntes com és que dubto del teu amor?

L'home la mira als ulls i li agafa les mans.

—T'estimo. ¿M'escoltes bé? T'es ti mo.

—Oh, «t'estimo», «t'estimo»... És molt fàcil dir «t'estimo».

—¿Què vols que faci? ¿Que em mati per demostrar-t'ho?

—No siguis melodramàtic. No m'agrada gens, aquest to. De seguida perds la paciència. Si de debò m'estimessis no la perdries tan fàcilment.

—Jo no perdo res. Només et pregunto una cosa: ¿que et demostraria que t'estimo?

—No sóc jo qui ho ha de dir. Ha de sortir de tu. Les coses no són tan fàcils com sembla. —Fa una pausa. Contempla el Raül i sospira—. Potser sí que t'he de creure.

—És clar que m'has de creure!

—Però ¿per què? ¿Què m'assegura que no m'enganyes o fins i tot que tu mateix t'ho creus, que m'estimes, i per això m'ho dius, encara que en el fons del fons, sense tu saber-ho, no m'estimes de debò? Pot molt ben ser que t'equivoquis. No crec que vagis amb mala fe. Crec que quan em dius que m'estimes és perquè ho creus. Però ¿i si t'equivoques? ¿I si el que sents per mi no és amor sinó afecte, o alguna cosa semblant? ¿Com ho saps, que és amor de debò?

—M'atabales.

—Perdona.

—Només sé que t'estimo i tu em destarotes amb preguntes. M'atipes.

—Potser és que no m'estimes.

PIGMALIÓ

És una adolescent tan bella que, només conèixer-la, Pigmalió vol fer-ne una escultura. La du a l'estudi i s'hi passa hores (dibuixant-la primer, pintant-la després), abans de fer la primera prova en fang. Contràriament a la pel·lícula, la noia ni és ignorant ni parla xava. Quan acaba l'escultura s'han enamorat l'un de l'altre.

Al llit, Pigmalió descobreix que és tan bella i educada com inexperta. Conscient del seu paper a la història, li ensenya tot el que sap, sorprès de la facilitat amb què la noia aprèn. Fins que la converteix en l'amant perfecta, conscient de ser-ho: la que sempre havia somiat. S'emmotlla a qualsevol joc a què la sotmeti, fins que l'ha sotmès a tots els que sap. Esperonat per la receptivitat de la noia, furga en el sac de les fantasies que mai no ha dut a la pràctica. Fins que ja no és només ell qui proposa, sinó que son tots dos a bastir un crescendo d'excitacions. Ara la noia és als seus peus, amb la boca oberta i els ulls encesos. Amb una cullera, Pigmalió recull la barreja de semen i llàgrimes que regalima per la cara de la noia i l'hi dóna a la boca, peixant-la com a un bebè. Pigmalió mira, encisat i neguitós, com la noia llepa la cullera. ¿Què més pot fer-li? La noia li implora que li faci el que vulgui.

—Només cal que m'ho diguis i m'arrossegaré pels carrers; si vols duré homes a casa, perquè vegis com se'm follen. Digue'm «puta»; tu m'has fet així.

És veritat. Sap que, només que l'hi ordeni, s'arrossegarà pels carrers. Però també sap que, encara que no l'hi ordeni, ho farà igualment. Només cal mirar-la. Qualsevol que la miri als ulls hi ha de veure un volcà de lascívia. Que no tan sols no es negara mai a res, sinó que aprofitara la primera possibilitat de trair-lo per gaudir del plaer d'enganyar qui ha estat el seu mestre. ¿I si ja ha començat a trair-lo i, sabent que a ell li agradaria saber-ho i coneixe'n tots els detalls, per pura perversió no l'hi diu? El fa tornar boig la possibilitat que un altre home l'hi clavi sense ell ser-hi davant, i perdre-s'ho. La mira amb ràbia i passió. Llença la cullera a un costat, es posa dret; quan la torna a mirar el cor li batega desmesuradament. Amb un rampell recull les quatre coses que la noia té a l'estudi (un raspall pels cabells, unes arracades, un pintallavis, un llibre), les fica en una bossa, agafa la noia pel canell, li entafora la bossa a l'aixella, obre la porta, la fa fora i tanca d'una revolada.

—Putà!

LA IMMOLACIÓ

MARIT i muller contemplen la silueta de la torre. La muller se sent especialment tendra i abraça el marit.

—Tenia moltes ganes de fer aquest viatge.

Es besen. El marit acaricia els cabells de la dona. Tornen a mirar cap a la torre.

—¿A quina hora hem de ser a Florència? —diu la muller.

—Al vespre. ¿Tens gana, ara? ¿Agafem el cotxe i anem a dinar a algun lloc per aquí a prop?

—Sí. Però primer pugem a la torre.

—¿A la torre? Ni parlar-ne.

—¿Com que no? A veure si haurem vingut a Pisa i ens n'anirem sense pujar a la torre.

—I tant que no. El que és jo, no hi pujo.

—¿Per què?

—No és segura. No em faria cap gràcia que caigués just quan hi pugem a fer la visita turística.

—¿Com vols que caigui? Fa segles que s'aguanta així. ¿No deus pas creure que s'hagi d'ensorrar precisament quan hi pugem nosaltres?

—Fa segles que està inclinada. Però no és veritat que faci segles que està tan inclinada. Cada cop ho està més. I algun dia s'ha d'ensorrar. Tothom dirà: «Ves, ha estat avui, ¿qui ho havia de dir?». Però jo no vull pas trobar-m'hi dins, el dia que passi.

—¿No veus que l'han tingut tancada durant anys, fins que s'han assegurat que no passava res, fins que un comitè de geòlegs, d'arquitectes i de no sé què ha decidit que no hi havia perill?

—Que l'hagin tingut tancada durant anys vol dir, precisament, que és perillosa. Un cop s'ensorri ja no hi haurà perill. Ja no hi podrà pujar ningú. El problema és mentre no s'ensorra. A més, l'únic que han fet és faixar la torre amb anells d'acer, ancorar-la a una plataforma de ciment i fer-hi un contrapès de plom. I que només hi puguin pujar, cada vegada, un nombre determinat i reduït de persones confirma que no ho han solucionat.

—No. El que confirma és que han pres les mesures de seguretat necessàries. Ara ja no pot passar res.

—Al contrari. Ara poden passar més coses que no pas abans. Abans, amb el pas del temps, la torre havia anat estabilitzant-se. Ara, amb tots aquests anells d'acer i aquests pegats li han tret fins i tot aquesta relativa estabilitat. Ara és quan més pot caure. En qualsevol moment.

—Em deixes parada. ¿De debò no vols pujar-hi? ¿Hem vingut a Pisa i no pujaràs a la torre amb mi?

—És un risc innecessari.

—Tot és un risc innecessari. Pujar als avions. Anar amb cotxe. Fumar. Fins estar-te a casa. Pot ser que la veïna de baix no hagi tancat bé el gas, algú encengui un misto i esclati tot l'edifici.

—Ets una paparra.

—Jo hi pujo. Si vols, m'esperes aquí.

El vent bufa d'una manera paorosa. El mocador que la muller du al coll se li encasta a la cara. L'aparta amb una mà; mira el marit amb un rictus ofès. El marit veu que negar-s'hi seria la primera esquerda en el mur que els uneix, un mur que han anat bastint a còpia d'anys. Perquè faria qualsevol cosa perquè aquell mur no s'esquerdés, accepta.

—Va, som-hi —diu.

La dona somriu, l'agafa per la cintura, van cap a la torre, comencen a pujar-hi i no té temps ni d'adonar-se d'aquesta prova d'amor.

L'ENTENIMENT

CADA cop que la dona entenimentada se'n va al llit amb algú li diu al nòvio que ho ha fet, no pas per un atac circumstancial de lubricitat, sinó perquè s'ha enamorat. No és que s'hagi de sentir culpable de res (la dona i el seu nòvio tenen un pacte ben clar i elàstic, pel que fa a això), però és com si se sentís més neta si, quan se'n va al llit amb algú, remarca que ho fa enamorada. En canvi, cada cop que el seu nòvio s'enrotlla amb algú, la dona considera que ho fa mogut només per la lubricitat, i això la irrita. No és que es posi gelosa. No. No és en absolut gelosa. Simplement la molesta que el nòvio sigui tan vulgar, tan carnal. El nòvio sí que es posa gelós quan sap que ella se'n va al llit amb algun altre. Però és una gelosia comprensible: perquè ella s'enamora. I, si la persona amb qui (més o menys elàstic) tens un pacte de convivència s'enamora d'algun altre, la gelosia és lògica.

¿Quina escala hi aplica, la dona, per decidir que els seus afers de llit son producte de l'amor i els del nòvio de la luxúria? El nòvio diu que una escala molt senzilla: que ella és ella mateixa (i per tant s'ho justifica tot) i ell no tan sols no és ella, sinó que és home, amb la càrrega històrica que això comporta. La dona ho nega, tot i que els anys li han ensenyat que, efectivament, en general es comporten de manera diferent, homes i dones. Però no ho diu perquè, tot i que és una creença sobre la qual cada cop té menys dubtes, és generalitzadora. I sempre hi ha excepcions, encara que mai a la vida no s'ha vist tan a prop de reconèixer que la frase feta que assegura que tots els homes són iguals, tot i ser tòpica (i per tant repugnant) és, si més no parcialment, certa: potser tots no, però la immensa majoria dels homes sí que són iguals. La dona entenimentada sap de què parla: s'ha enamorat de molts, i tots, indefectiblement i encara que ho adornin, en el fons lliguen amb ella moguts per la lubricitat. Lubricitat a la qual ella cedeix sovint perquè (ho ha de reconèixer) des de ben petita ha estat enamoradissa de mena i l'amor l'embriaga de tal manera que, de seguida que un home li passa el braç per l'espatlla, li besa el lòbul de l'orella i li posa la mà entre les cames, encara que obri la boca per dir que no, mai no li surt el no i sempre diu que sí.

EL DETERMINI

AL vespre, la dona fatal i l'home irresistible es troben en un cafè amb les parets de color ocre. Es miren als ulls; saben que aquest cop serà l'últim. Tant a l'un com a l'altra, des de fa setmanes se'ls ha anat fent evident la fragilitat del fil que els havia unit d'ençà de tres anys i que els feia trucar-se a totes hores, viure l'un per l'altre; un desfici tal que ni les tardes de diumenge no eren avorrides. Ara, el fil està a punt de trencar-se. Ha arribat el moment de posar en dubte l'amor que es tenen i, doncs, plegar.

Abans es veien gairebé cada dia, i el dia que no es veien es telefonaven, encara que fos enmig d'un congrés a Nova Escòcia. En les últimes setmanes a penes si s'han vist tres cops, i no han estat trobades alegres. Sense haver-s'ho dit, tots dos saben que la trobada d'avui és per acomiadar-se irremissiblement. Han arribat a un punt tal de compenetració que a cap dels dos no li cal explicitar que s'avorreixen perquè tots dos se n'adonen simultàniament. S'agafen de la mà i recorden (cadascun per ell, en silenci) la perfecció fornicària a què han arribat últimament: ells mateixos se'n meravellen. No és d'estrany que, al costat de tals acrobàcies, la resta de les seves vides els sembli ensopida. Fan el cafè, es diuen adéu i se'n van cadascun pel seu costat. Ella ha quedat per sopar amb un home; ell ha quedat per sopar amb una dona.

Després de les postres, la dona fatal triga hora i mitja a ficar-se al llit amb l'home amb qui ha quedat. L'home irresistible en triga tres, a ficar-se al llit amb la seva acompanyant. Tots dos es troben fent-ho de manera tan maldestra que s'emocionen. Quina passivitat! Quina imperícia! Quanta ansietat! Quanta impaciència! Els queda per recórrer un camí ben llarg, fins a arribar amb els nous amants a la perfecció a què acaben de dir adéu aquest vespre, amb un cafè.

L'ADMIRACIÓ

LA noia escolta bocabadada com el novel·lista críptic llegeix un capítol de la seva última novel·la. Quan acaba, mentre la gent aplaudeix ella aprofita per situar-se en una posició estratègica quan el novel·lista surt de la sala, xerrant ara amb un ara amb un altre i encaixant alguna ma, l'aborda. Li diu que està molt interessada en el que fa i que, si fos possible, voldria coneixe'l més a fons. La noia és bonica i al novel·lista li agraden les noies boniques. Mentre la mira, la noia aguanta la mirada i li somriu. El novel·lista accepta; es desfà dels organitzadors i van a sopar a un restaurant.

És un restaurant senzill, perquè el novel·lista, tot i ser molt bo (o precisament perquè ho és), no té prou èxit econòmic per permetre's restaurants de luxe. Això, a ella li és ben igual. N'està (se n'adona mentre el mira als ulls) absolutament enamorada. Ell xerra i xerra sense parar, i a ella li agrada el que explica. Riu molt i surten del restaurant abraçats. Van a casa d'ell, que viu en un últim pis sense ascensor («Com a les pel·lícules!», s'entusiasma ella) i hi passen la nit. L'endemà tornen a veure's.

Acaben anant a viure junts. Al cap de quatre mesos, ella queda embarassada. Tenen un nen. El pis se'ls fa no tan sols petit, sinó massa incomode per pujar-hi una criatura. Un vespre, el novel·lista críptic pren una decisió: com sigui, ha d'augmentar els ingressos. Les novel·les críptiques amb prou feines donen res. I la suma del que ell cobra per fer ressenyes d'escacs al diari i del que ella cobra de dependenta en una perfumeria és una misèria.

Afortunadament, un amic (que anys abans havia publicat un parell de llibres de poesia i ara és muntador d'espots) li troba un lloc en una agència de publicitat. Hi entra de redactor de textos. D'enginy no n'hi ha faltat mai, i d'escriure en sap prou. Tant que els directius el valoren de seguida. Les coses milloren, econòmicament i professionalment.

A la fi poden canviar de pis. Ella torna a quedar embarassada. De tant en tant ell recorda l'època en què escrivia novel·les críptiques. És una època cada cop més llunyana. És una etapa acabada, i de vegades fins li sembla impossible haver-s'hi dedicat mai, a la novel·la críptica. No hi tornaria per res del mon. La literatura li sembla ara una cosa arnada, un art de segles preterits. El futur, el present, no és als llibres, que ja ningú no llegeix, sinó als diaris, a la televisió, a la radio. I la publicitat, perquè es prostitueix conscientment, n'és l'art més excels. I ell hi està triomfant, en aquest art més excels. Fins al punt que tres anys més tard ja té agència pròpia, i cada dia arriba a casa totalment baldat, amb el temps just de fer un petó a les dues nenes, abans d'estirar-se al sofà, esbufegar i explicar-li a la dona, a ritme de metralladora, els mil tràfecs del dia.

La dona el mira amb llàstima. Sap que ell no troba a faltar l'època que escrivia novel·les críptiques. Sap que cada dia lluita de sol a sol per tirar la casa endavant, que ho fa amb alegria i que, a més, hi ha reeixit, i això el fa content. Segur que ell no entendria que ella sentís llàstima, però és el que sent. Per això, quan se'n van al llit i ell s'adorm de seguida, ella continua amb el llum encès, llegint una novel·la. És una novel·la enrevessada (és la nova tendència; les novel·les críptiques ja no es porten) que ha sortit fa dues setmanes i que en només aquestes dues setmanes s'ha

convertit en un èxit, un gran èxit dins del mon residual de la literatura. La troba apassionant, tant que no es pensa perdre la conferència que l'endemà a la tarda farà, el novel·lista, en un prestigiós institut de cultura de la ciutat.

¿PER QUÈ LES BUSQUES DELS RELLOTGES GIREN EN EL SENTIT DE LES BUSQUES DELS RELLOTGES?

L'HOME blau s'està al cafè, fent anar la cullereta dins d'una tassa de poniol.
Se li acostava un home magenta, amb aspecte neguitós.

—He de parlar amb vostè. ¿Puc seure?

—Segui.

—No se per on començar.

—Pel començament.

—El mes passat vaig seduir la seva dona.

—¿La meva dona?

—Sí.

L'home blau triga quatre segons a contestar.

—¿Per què m'ho ve a explicar?

—Perquè des d'aleshores no visc.

—¿Per què? ¿L'estima tant que vol viure amb ella? ¿Ella no l'estima i això el neguiteja?

—No.

—¿És el remordiment, potser?

—No. El que passa és que no em deixa viure. Em truca de dia i de nit. I si no contesto ve a casa. I si no hi sóc em busca pertot. Em ve a veure a la feina, diu que no pot viure sense mi.

—¿I?

—He perdut la tranquil·litat. Des que la vaig conèixer no me l'he pogut treure del damunt ni un sol dia. ¿Vostè no s'ha adonat de res?

—¿Quan la va conèixer?

—Fa un mes i mig. Vostè era a Roma.

Efectivament, l'home blau va ser a Roma fa un mes i mig.

—¿Com ho sap, vostè, que jo era a Roma?

—¿Que no em creu? M'ho va dir ella, quan la vaig conèixer. La vaig conèixer en un curset d'informàtica.

Efectivament, la dona va fer un curset d'informàtica aprofitant que l'home blau era a Roma.

—¿Què vol, doncs? —diu el blau.

—Que m'ajudi a sortir-me'n. No és que no m'agradi, la seva dona. És extraordinària, intel·ligent, sensual. ¿Què li he de dir? Però...

—És molt absorbent.

—¿Oi que sí? —diu, content, l'home magenta, veient que l'home blau el comprèn.

—Té ganes de treure-se-la del damunt.

—Sí, francament.

—No el deixa tranquil ni un moment, ¿oi? Si el veu tot sol, fumant, prenent la fresca, llegint el diari, estudiant, mirant el programa de televisió que més li agrada, el que sigui, immediatament se li estira al damunt i comença a fer-li magarrufes.

—A més, si no estàs del tot per ella es pensa que fa nosa i es posa d'aquella manera que es posa. Per això, tot i que sé que no hi tinc cap dret, vull demanar-li un favor: parli amb ella, munti-li una escena de gelosia, amenaci-la. El que sigui. Qualsevol cosa perquè no ens vegem mai més.

—¿De debò vol treure-se-la del damunt?

—Sí, sisplau.

—Res més fàcil. Faci com jo. Deixi de defugir-la, no s'amagui, sigui amable, tendre, considerat. Estigui més per ella que no pas ella per vostè. Truqui-li, digui-li que l'estima com mai no ha estimat. Prometi-li que li dedicara la vida sencera. Casi-s'hi.

LA GELOSIA

TAMAR hi passa la llengua un cop més i, molt lentament, aixeca els ulls fins a trobar-se amb els d'Onan.

—M'agrada molt, la teva cigala.

Està extenuada. Clou les parpelles. Al cap d'una estona s'ha adormit, amb el cap sobre el pubis de l'home, que no para de pensar-hi. «M'agrada molt, la teva cigala». «M'agrada molt, la teva cigala»... ¿Per què sempre li diu el mateix? Des que s'han conegut, ¿quantes vegades l'hi ha dit, mentre reposen? Innombrables. En canvi, mai no li diu que li agrada molt el seu braç dret, o els omòplats. Sempre el mateix: la cigala. De vegades, Tamar la manté al palmell de la mà i la frase és diferent:

—Tens una cigala preciosa.

Ara ella dorm i l'home s'ha girat de costat. Per fer-ho, li ha hagut d'apartar el cap. Endormiscada i tot, encara s'hi aferra. Quina mania amb la cigala. ¿Que només li agrada la cigala, d'ell? I ell, ¿li agrada? No l'hi diu mai, que li agrada. Al principi li havia fet gràcia, aquella dedicació. Era tendra i excitant. Com quan ell li deia: «M'agrada molt, estar dins del teu cony». Per a poc a poc la cosa va anar prenent un caire obsessiu. És de debò que li agrada molt, la seva cigala. Ho nota pels ulls, per com l'observa, pel ritme de les frases, per la manera d'emfasitzar la paraula «molt»: «mooolt».

L'endemà el desperta la boca de Tamar, acariciant-l'hi. Onan s'aparta, com ferit.

—¿Què fas?

—M'agrada molt.

—¿T'agrada molt?

—Sí. —Hi ha un instant de pausa—. M'agrada molt, la teva cigala.

Ja hi tornen a ser.

—Si no tingués cigala, ¿m'estimaries igual?

El mira de biaix.

—¿Què t'agafa?

—¿Què vols que m'agafi? No fas més que parlar-me de la cigala.

—De la *teva* cigala.

—A mi no m'ho dius mai, que t'agrado.

D'un cop sec, li enretira la mà. Tamar s'aixeca. Està preciosa i indignada.

—T'has tornat boig.

—Boig no. Per jo també existeixo. —I afegeix en un to agut, a posta perquè soni ridícul—: ¿No et sembla?

Tamar s'afanya a vestir-se. Tanca la porta d'una revolada. Les passes de la dona ressonen escales avall, cada cop més lluny. Onan s'asseu al llit, es posa la mà dreta sota el membre, flàccid, l'alça una mica i el contempla, entre furios i encuriolit.

AMB EL COR A LA MÀ

Es comprometen per Cap d'Any, just a mitjanit, mentre a la ciutat esclaten els castells de focs i la gent s'abraça: a les cases, als carrers, a les sales de festa. Per tots dos s'acaba l'època d'amistat i comença el prometatge que els ha de dur al matrimoni. ¿Quan es casaran? Ho decidiran més endavant; ara l'emoció és massa forta. Es miren l'un en els ulls de l'altre i es juren amor i fidelitat eterns. Decideixen esbandir els afers més o menys amorosos que cada un tenia fins ara. Es prometen també ser del tot sincers l'un amb l'altre; no mentir-se mai.

—Serem del tot sincers l'un amb l'altre. Mai no ens mentirem, sota cap concepte ni amb cap excusa.

—Una sola mentida seria la mort del nostre amor.

Aquestes promeses els emocionen encara més. A les dues de la matinada s'adormen al sofà, cansats, l'un en braços de l'altre.

Es lleven al migdia, amb ressaca. Es dutxen, es vesteixen, surten al carrer amb ulleres de sol.

—¿Anem a dinar? —diu ell.

—Si. Per mi poca cosa. Amb un parell de tapes ja en tinc prou. Però tu deus tenir molta gana.

Ell està a punt de dir que no, que qualsevol cosa li va bé, però recorda la promesa.

—Si. Tinc gana. Però em conformo amb menjar tapes. Tu en menges un parell i jo en menjo més.

—No. Tu deus voler entaular-te. ¿No t'estimes més que anem a un restaurant?

Han promès ser del tot sincers l'un amb l'altre. No li pot dir, doncs, el que li hauria dit si no: que ja li va be fer tapes en un bar. Ara, ha de reconèixer que realment s'estima més anar a un restaurant i entaular-se.

—Doncs anem-hi —diu ella—. ¿Anem aquell restaurant japonès que vam anar fa una setmana i que et va agradar tant?

Una setmana abans encara no s'havien promès ser del tot sincers l'un amb l'altre. A més, ell no li va dir mai que li hagués agradat el restaurant japonès. Ho recorda amb claredat: a preguntes d'ella, ell havia dit que el restaurant li havia semblat bé; fórmula que no expressava l'entusiasme que ella posa ara en boca seva.

—Et vaig dir que m'havia semblat bé, no que m'hagués agradat.

—És a dir: que no et va agradar.

L'hi ha de dir:

—Odio el menjar japonès.

Ella el mira als ulls, sorruda.

—Saps que a mi m'agrada molt.

—Ho sé.

Dubta si la promesa ho exigeix o no, però com que s'estima més trair-la per excés que no pas per defecte declara la resta del que pensa: que precisament una de les coses que li desagraden d'ella (i que lliga amb una certa actitud que ella creu esnob però que en el fons és xarona i prou) és l'afició a anar sempre a restaurants d'aquells que substitueixen la bona cuina per les relacions públiques. Ella li diu que és un imbècil. Ell es veu obligat a dir-li que no se sent gens imbècil i que està

convençut que, si s'hagués de provar qui posseeix un cervell més potent, el d'ella no seria el guanyador. Aquestes paraules acaben d'ofendre la noia, que el bufeteja, irada, mentre li torna a dir que és un imbècil, un imbècil crònic, que ho serà tota la vida i que no el vol tornar a veure mai més, proposta amb la qual ell està de seguida d'acord.

LA INESTABILITAT

TIP que li arrenquessin la ràdio del cotxe un cop i un altre, el senyor Trujillo se n'hi va fer instal·lar una que es podia treure i posar. Així no l'hi prendrien mai més.

Va sortir del taller de reparacions al volant del cotxe i escoltant una emissora. Era una bona ràdio. Sempre, quan arribés a casa i deixes el cotxe a l'aparcament comunitari, trauria la ràdio, se la ficaria sota el braç i pujaria cap a casa. Quan anés a l'oficina faria el mateix. El cas és, doncs, que duria la ràdio sota el braç ben poca estona. De l'aparcament comunitari al seu pis i de l'aparcament de l'oficina a l'oficina: en tots dos casos viatges amb ascensor, curts. Per això no l'amoïnava gaire haver-la de dur sota el braç. Si l'hagués hagut de dur pel carrer s'hi hauria repensat. Sempre havia menyspreat els que van pertot amb la ràdio del cotxe sota el braç. Li feien ràbia, quan els veia a les barres dels bars, amb l'aparell al costat de la copa. O a les botigues, arrossegant-lo de taulell en taulell, sense perdre'l mai de vista, encara que el dependent hi poses quinze camises al damunt.

Per això, una setmana i mitja més tard es va aturar de cop al mig del carrer i es va mirar l'aixella. ¿Què feia, ell, amb la ràdio del cotxe sota el braç? ¿Com era possible que no hi hagués parat esment fins que s'havia allunyat quinze metres del cotxe? Havia anat al centre de la ciutat a comprar i, després d'una estona exasperant donant voltes i voltes sense trobar lloc on aparcar, quan finalment l'havia trobat havia tret la ràdio d'una manera mecànica. La tensió acumulada per la dificultat de trobar un espai on aparcar havia fet que (un instant) el cervell, autònom, considerés una ximpleria sense importància aquella reticència seva a anar pel carrer amb la ràdio sota el braç. Per això no se n'havia adonat fins quinze metres més endavant. Se sentia ridícul. Va tornar enrere, va obrir el cotxe, s'hi va asseure amb la ràdio a les mans. ¿On podia deixar-la? ¿Sota el seient? Potser el possible lladre la veuria, per les finestres del darrere. ¿A la guantera? Va mirar el carrer, a veure si algú l'observava. Ningú. Va obrir la guantera, va ficar la ràdio dins i la va tornar a tancar. Va sortir del cotxe. Es va assegurar que la porta era ben tancada i va fer cap a la primera botiga. Hi va comprar unes sabates verdes.

Quan, tres quarts més tard, va tornar carregat de bosses es va trobar que li havien trencat el vidre de la finestra esquerra i li havien robat la ràdio.

L'endemà va tornar al taller de reparacions. Va fer que li tornessin a posar el vidre de la finestra i una altra ràdio. A la tarda va passar a recollir el cotxe i va tornar a casa amb dubtes. ¿Què faria d'ara endavant? Si només havia d'anar a casa o a l'oficina, no passava res: duria la ràdio posada i, un cop arribat, la trauria i la pujaria a casa o a l'oficina. Però si anava a qualsevol altre lloc (a comprar, a un restaurant) no la deixaria al cotxe, perquè si l'hi deixava l'hi robarien.

Per això la nit següent es va trobar circulant amb cotxe sense ràdio. Cosa que odiava. Li agradava molt, sentir música mentre conduïa. A més, ¿per què s'hi havia fet posar una ràdio si al capdavant l'havia de deixar a casa? Va decidir que, mentre no resolgues el dilema, deixaria el cotxe a l'aparcament i aniria amb taxi.

Precisament dins d'un taxi, cinc dies més tard va arribar a la conclusió que era idiota gastar-se cada dia una fortuna en taxis mentre el cotxe s'estava a l'aparcament, acumulant pols. Va pensar a vendre-se'l, el cotxe. Però de seguida

va bandejar la idea: era fruit tan sols de la indignació i, per tant, desmesurada. Hi havia d'haver una solució que potser el neguit podia trobar. De moment, faria una cosa: com que el rebentava agafar taxis tenint el cotxe a l'aparcament (per no haver d'agafar el cotxe sense la radio, ni amb la radio si després l'havia de portar al damunt) es quedaria a casa, sense sortir. A més, en cas de necessitat imperiosa li quedava la possibilitat d'anar a peu al bar, a la botiga o al restaurant, on fos que volgués anar. Aquest determini, però, li limitava molt el camp d'acció; a menys que acceptés trigar tres hores per anar a un lloc i tres hores per tornar-ne.

Al vuitè dia de quedar-se cada vespre a casa, avorrint-se, va treure la tele del quarto dels mals endreços, on l'havia ficada unes setmanes abans, quan va començar a sortir amb aquella noia que considerava que tornava a estar be no mirar la televisió. Li va treure la pols. La va endollar. Hi feien una amb Jean-Louis Trintignant. Al cap d'un quart, la pantalla es va tornar magenta. Va apagar el televisor. El va desendollar, va tornar a deixar-lo al quarto dels mals endreços. Va agafar l'americana, va sortir al carrer, va caminar fins a un basar que hi havia tres carrers més enllà, va comprar un televisor (de pantalla rectangular, enorme), va tornar a casa acompanyat de l'instal·lador, el va connectar (el televisor) i va buscar el canal on feien la pel·lícula amb Jean-Louis Trintignant.

Quan es va acabar la pel·lícula van fer un telefilm el protagonista del qual era el fill d'un policia que, sense que son pare se n'adonés, l'ajudava a resoldre els casos. Després, les notícies. Després, un concurs d'endevinar paraules. Per participar-hi, prèviament havies d'enviar una etiqueta d'una coneguda marca de conserves vegetals dins d'un sobre amb el nom, l'adreça i el telèfon. D'una pila triaven un sobre. Si era el teu, et telefonaven i havies de respondre (en directe) una pregunta senzilleta. Si l'encertaves, podies participar en el joc i tractar d'endevinar, lletra a lletra, quina paraula formaven els quadrats en blanc que hi havia en un plafó. Cada quadrat, una lletra i una foto. Les fotos: de diverses quantitats de diners, d'un apartament a la costa, d'un lot d'electrodomèstics, d'un temple de Bangkok, d'una càmera de vídeo, d'una bicicleta, d'un cotxe i d'una platja caribenya. Cada una indicava el premi obtingut. Com més senzilla la lletra, més baix el premi. Com menys habitual, un premi més gros. Si el concursant optava per vocals o consonants fàcils, en trauria poca cosa. Si per aconseguir premis forts deia lletres poc habituals, probablement no les encertaria i es quedaria sense completar la paraula —cosa que li impediria aconseguir tots els premis possibles.

L'endemà mateix va comprar un pot de conserves vegetals de la marca requerida, en va retallar l'etiqueta i la va enviar. Una setmana més tard, va veure com triaven la seva carta. Immediatament li van telefonar. Li van fer la pregunta senzilleta. ¿De quin dels següents productes no en feia conserves la marca patrocinadora: de pèsols, de mongeta tendra, de tonyina o de pastanagues? Va respondre correctament: de tonyina. Van passar al plafó amb la paraula misteriosa. El senyor Trujillo va anar dient lletres. Va completar la paraula: «inestabilitat». A les as hi havia feixos de vint-i-cinc mil pessetes. A les is, feixos de cinquanta mil. A les tes, feixos de cent mil. A la essa, un televisor amb teletext i, a la ena, un apartament a la costa.

L'apartament era en una casa de tres pisos, amb jardí comunitari. El veí del pis de sota era un holandès calb que es passava el dia cuidant les flors, un d'aquells jubilats nòrdics que decideixen passar els últims anys de vida en un país càlid i barat, on els diners de la jubilació s'allarguen amb facilitat. Els veïns del pis de

dalt eren una parella. Se'ls trobava sovint a l'escala, o els sentia moure's pel pis. Hi anaven els dissabtes al matí i se'n tornaven els diumenges a la tarda. El senyor Trujillo hi anava cada cap de setmana. Sortia de la ciutat el divendres a la tarda (amb el cotxe i la radio engegada) i hi tornava el diumenge, quan es feia fosc.

Un dissabte, els veïns de dalt el van convidar a sopar. Va acceptar. Ella es deia Raquel. Ell, Bplzznt. Van sopar advocats amb gambes i salsa rosa i rosbif amb salsa marró. Van prendre dues ampolles de vi. Van posar música. El matrimoni va ballar. Després, mentre el Bplzznt preparava uns whiskys, la Raquel, rient, va obligar el senyor Trujillo a ballar amb ella. La proximitat de la dona el va excitar. Acabada la cançó, es va asseure al sofà. La parella també s'hi va asseure. Li van explicar en què treballaven, quant de temps feia que s'havien casat. Volien tenir molts nens. El senyor Trujillo se'n va anar a la una de la matinada. Es va adormir escoltant com la parella xerrava durant força estona.

L'endemà al migdia van trucar a la porta. Eren la Raquel i el Bplzznt, que se n'anaven a la platja. El van convidar a afegir-s'hi. Com que no tenia res a fer, va acceptar. Van anar a una cala que la Raquel i el Bplzznt coneixien, amagada i amb tres roques grans dins de l'aigua, equidistants. No hi havia ningú més, a la cala. Van ajeure's a les tovalloles. La parella va anar a banyar-se. Es van allunyar fins a una de les roques, uns cent metres endins. El senyor Trujillo es va endormiscar. El van despertar uns crits. Es va aixecar. A pocs metres de la roca, la Raquel agitava els braços, demanant ajut. El senyor Trujillo es va llançar a l'aigua. No era gaire bon nedador. Quan va arribar-hi se sentia esgotat, però es va afegir als esforços de la Raquel per trobar el Bplzznt. Infructuosos. De tornada a la platja, la Raquel li va explicar entre plors que el Bplzznt havia començat a nedar cap a una altra roca i, a mig camí, havia començat a demanar ajut. Segurament, una rampa.

La policia va trobar el cadàver unes hores més tard. El van enterrar dos dies després. Durant tres caps de setmana, la dona no va anar a l'apartament. El quart, sí. Quan el senyor Trujillo va sentir passes al pis de dalt, va pujar-hi. La dona se li va llançar als braços i va arrencar a plorar. La proximitat de la dona l'excitava. De les carícies als cabells per consolar-la va passar als petons. Es van asseure al sofà agafats de les mans. De tant en tant, ara l'un ara l'altre deixava anar una de les mans, agafava el mocador i s'eixugava les llàgrimes. Aquell mateix vespre van decidir casar-se. Es van casar el divendres següent. Un cop casats, van decidir vendre un dels dos apartaments. Van desfer-se del del senyor Trujillo, perquè si es desfeien del de la Raquel per ocupar el del senyor Trujillo podia passar que els nous veïns del pis de dalt fossin sorollosos. Amb els diners que en van treure van condicionar el pis que el senyor Trujillo tenia a la ciutat. Dos anys més tard van tenir un nen. Li van posar Bplzznt, en memòria del marit mort. Al cap d'un any van tenir una nena. La parelleta! Li van posar Clara, que era el nom de la mare del senyor Trujillo. El tercer fill (dos anys després) també va ser nena. Li van posar Chachachà.

Cada matí de dia feiner, abans d'anar a l'oficina el senyor Trujillo agafa la cartera i el nen amb una ma i les nenes amb l'altra i els porta a escola. Ara, el Bplzznt ja té sis anys, la Clara cinc i la Chachachà tres. Primer deixa el nen al primer d'Egb. Després, la nena gran al parvulari i la petita a la guarderia. Tot seguit, el senyor Trujillo baixa l'escala, saluda algun pare o alguna mare que es troba pel camí, fa pessigolles al cap d'algun nen conegut, i se'n va cap a l'aparcament. S'asseu al cotxe treu la ràdio de la cartera: se l'ha comprada, la cartera, per poder-hi dur la ràdio amagada, quan porta els nens a escola. Encaixa la ràdio a lloc, l'enliga,

sintonitza una emissora, es cobreix la cara amb les dues mans i, amb totes les forces de què és capaç, intenta plorar, però no se'n surt mai.

SANT VALENTÍ

L'HOME que no s'enamora mai surt del museu i s'asseu en un banc de la plaça que hi ha al davant. Al museu, mirant un dibuix de Manolo Hugué ha conegut una dona d'ulls nets, profunds i amb una punta de malícia, i ha pensat que potser d'aquesta dona sí que se'n podria enamorar. Ha pensat també que no son només els ulls nets i la punta de malícia, el que li agrada d'ella. És també la manera de parlar. En tota l'estona que hi han parlat, al museu, no ha dit ni una obvietat ni ha recitat cap dogma après de memòria. Per això, després d'haver-se dit adéu l'ha seguit, a distancia, fins que l'ha vist entrar en un portal; ara s'espera.

De ben petit, l'home que no s'enamora mai havia intuït que trobar la dona somiada no seria cosa fàcil. Ja de bebè mirava amb desig les cames amb mitjons blancs de la cangur, i dins seu alguna cosa li deia que aquell seria un camí agrest. Sobretot perquè no tenia idea clara de com havia de ser, aquesta seva dona somiada, ni si (de fet) n'hi havia d'haver. No tenia preferències. No la imaginava ni alta ni baixa, ni rossa ni morena. Tampoc no es delia perquè fos especialment intel·ligent, ni babaia, com volen alguns. Als cinc anys es va enamorar de la filla dels llibreters de prop de casa, on comprava els llapis, les gomes, les plomes, els tremps, la tinta i les llibretes amb espiral. Evidentment, no li va dir res. Va ser un amor secret, que li feia passar les nits en vetlla, regirant-se al llit, i amb la imatge de la llibretera a la retina: aquells ulls nets, amb una punta de malícia. Encara ara, quan pensa en la dona de qui es podria enamorar, pensa en aquells ulls nets i amb una punta de malícia. Un dia, però, els llibreters es van vendre la botiga, se'n van anar de la ciutat i no en va saber mai més res. L'enyorava. Fins al punt de lamentar més no saber-ne res que tenir-la al davant i no gosar declarar-se-li. No es va tornar a enamorar fins als vuit anys. Ell ho ignorava, però seria l'última vegada que s'enamorés. Es va enamorar d'una amiga de la seva germana gran, que venia sovint a casa, a jugar. Se sentia culpable d'haver-se'n enamorat: li semblava una traïció a la llibretera. L'amiga de sa germana devia tenir dotze anys i ell, un nen de vuit, no hi tenia res a fer. Potser quan es fes gran i les distàncies que ara semblaven abismals es relativitzessin... Després, els anys han passat a cent per hora, cada cop més de pressa. Ara ja té dinou anys. És major d'edat des de fa un any. Un any més i en tindrà vint. Vint! Mai no hauria pensat que hi havia d'arribar, ell, que entre els dotze i els catorze n'havia fet una mística, del morir abans dels vint: en accident de cotxe o de moto, o si més no suïcidat. El dubte és: ¿mai més no es tornara a enamorar? Fa dos lustres que no s'enamora de ningú i comença a enyorar-se de les nits en blanc, regirant-se al llit, amb el record de l'estimada a la retina. Potser fer-se adult és precisament això. Fet i fet, cavil·la, enamorar-se és una mostra d'immaduresa, un senyal que no s'és prou independent. El que no entén és com troba a faltar una cosa racionalment tan nefasta. ¿Com és que se sent buit? ¿Per què no s'ha enamorat de la Marta, aquella noia que va conèixer a classe de dibuix? De virtuts no n'hi falten. Tampoc defectes. Són defectes perdonables. Com tots els defectes: tots els defectes es poden perdonar, fet i fet. És el que va pensar quan va haver decidit trencar-hi. Però ¿per què perdonar els de la Marta i no els de qualsevol altra? Si ha d'estimar algú, si estimar vol dir realment el que suposa, no el poden irritar defectes nimis. I els defectes de la Marta l'irriten. És arrogant

i obsessiva. És clar que és càlida, comprensiva, acollidora. Però també és càlida, comprensiva i acollidora la Neus. La Neus, en canvi, té la pega de ser massa banal, de no haver tingut mai cap pensament original. Aquesta pega la completa amb la de (per inseguretat) mostrar-se agressiva. Amb aquella mena d'agressivitat típica de la gent que freqüenta discoteques i que, en poc temps i amb la música a tot volum, ha de demostrar que és interessant. La imatge d'interessant la munten a base de frases tallants, prefabricades, sempre a punt per ser col·locades a qualsevol lloc. ¿I la Tessa? La Tessa és intel·ligent, enginyosa, divertida. I es compenetren. Només mirar-se de banda a banda de la taula d'un restaurant, saben, sense dir-se res, per la lluir dels ulls, que pensen, de qui es foten. Al llit, a més, s'entenen de meravella. Però, en canvi, és una nena aviciada, que arrufa els llavis quan se li nega un capritx. A tries, és mandrosa i es passa el dia ajaguda al sofà, fumant lènguidament un cigarret que no s'acaba mai. Tot el contrari de l'Anna, que sempre està fent alguna cosa. És una dinamo que encomana ganes de viure. Però ¿quin és el defecte de l'Anna? Que és possessiva com cap dona que hagi conegut mai, que els mesos que han sortit l'ha controlat dia i nit, i que sempre posava en dubte que ell l'estimes tant com ella a ell. I és veritat. Perquè ell no ha aconseguit estimar-la per més que ho ha intentat. L'aprecia, li agrada. Però estimar-la, estimar-la... I no és que busqui ideals inabastables. No és tan imbècil com per creure que trobarà algú sense defectes. Si de debò s'estima algú, els defectes es desen en un calaix per no retreure'ls constantment. Ha intentat estimar-la. Igual que ha intentat estimar la Tessa, la Neus i la Marta. Donaria la vida per enamorar-se de qualsevol d'elles. Perquè de qualsevol d'elles valdria la pena enamorar-se; si no fos que, per més que ho intenta, no ho aconsegueix. ¿Per què no pot ser com tothom? La Sefa (una altra noia digna de despertar l'amor de qualsevol amb dos dits de front) li diu que segur que és un trauma d'infantesa. Que ni sa mare ni son pare no li devien demostrar prou amor i per això ell és com és. Una altra opinió original és la de la Cuqui, que li va dir l'últim dia, abans de l'adéu que el que li passa és que no pot estimar ningú perquè només s'estima a ell mateix. Perquè és un egoista indigne de l'amor de les dones que se n'enamoren. Ah, quina gran conclusió, si fos certa! Perquè aquesta n'és una altra: moltes dones se n'enamoren. No ho acaba d'entendre. ¿Per què totes se n'enamoren amb aquesta passió desmesurada? ¿Per què ell és incapaç d'enamorar-se, en junta correspondència, de cap d'elles?

Mentre medita això, l'home que no s'enamora mai veu que la noia que ha conegut al museu surt del portal i tomba per un carrer. Ell s'aixeca d'un bot. La segueix. A poc a poc va escurçant la distància. Com més la mira, caminant davant seu, més li agrada, i pel que ha notat al museu ell no li desagrada, a ella. ¿I si aquest cop anés de veres? És just darrere d'ella; la té a l'abast de la mà. N'hi hauria prou amb tocar-li l'espatlla perquè es girés.

L'EUFÒRIA DELS TROIANS

L'HOME que durant la infantesa havia tingut una certa fe religiosa no és mandrós. Li costa poc desenganxar-se dels llençols, estirar-se, fer un bot i sortir corrents pel passadís, cap al lavabo, aixecant els genolls exageradament, com fan els futbolistes quan s'entrenen. S'afaita. L'olor de l'*aftershave* li referma la fe en la vida. Es vesteix, tanca la porta de casa, entra a l'ascensor xiulant, surt a la planta baixa, pel carrer esquiva la gent, i entra en una estació de metro, que és a dues passes. Fica la targeta en una de les boques del cancel·lador, la recull a l'altra boca, passa pel torniquet; mentre baixa les escales sent que el metro arrenca i una glopada de gent inunda les escales ascendents: tant les mecàniques com les immòbils. Aprofita per, a l'andana, mirar els cartells de cine. Arriba el nou metro. S'obren les portes, hi entra, s'aferra a la barra i observa la cara d'un home amb les parpelles botides i tancades. N'aparta la vista i la fixa en un nen que l'observa a ell, tot seriós.

L'home que a la infantesa havia tingut una certa fe religiosa somriu al nen. El nen li treu la llengua. L'home, que a més d'una certa fe religiosa a la infantesa havia tingut interès per la matemàtica,riu. Apareix el revisor, demanant els bitllets. L'home que a la infantesa s'havia interessat per la matemàtica se sorprèn que encara hi hagi revisors. Feia anys que no en veia cap. Ho pensa mentre es regira les butxaques, buscant la targeta que ha marcat. No la troba. Ni a la butxaca interior de l'americana (que és on hauria de ser) ni a les exteriors, ni a les dels pantalons. No és enlloc; el revisor s'impacienta.

L'home que a la infantesa s'havia interessat tant per la matemàtica com per la religió es treu la cartera de la butxaca i l'obre, encara que no recorda haver-hi ficat la targeta. Efectivament, no hi és. La deu haver perdut. És això el que li diu al revisor: «La dec haver perdut». El revisor el multa. L'home que, a més d'interessar-se per la religió i la matemàtica, a la infantesa havia tingut problemes d'inadaptació paga la multa, surt al carrer, puja a l'oficina. Es treu l'americana, s'asseu a l'escriptori pensant encara en el revisor i en la nostàlgia (agradable) que li ha produït comprovar que encara n'hi ha. Mira la pila de carpetes que s'amunteguen al seu davant. Obre la primera i s'aboca a la feina.

Vint hores més tard aixeca el cap, s'alça de la cadira, es posa l'americana, surt al carrer i torna al metro. Arriba a casa; el surt a rebre el fill petit, plorant. Se li abraça a la cintura. El gos s'ha mort; al nen les llàgrimes li inunden les galtes. L'home que a la infantesa va tenir certs problemes d'inadaptació s'ajup, abraça el fill i tracta de consolar-lo. Li diu que el gos era molt vell, que en compraran un altre, tan maco com el que s'ha mort. Quan la filla arriba de classe d'anglès, mira de donar-li la notícia de la manera més suau possible. Quan tots dos fills son al llit i ell i la dona

seuen al sofà, davant de la tele, agafa la mà de la dona i li diu que és amb aquestes petites desgràcies que es van fent adults, els nens.

La dona beu una ginebra doble. A l'home que, a més de certs problemes d'inadaptació, va tenir de noi una caçadora de pell que encara recorda li entren ganes de sortir a fer una copa, quan veu la dona fent una ginebra doble. Li proposa cridar la cangur i sortir tots dos. La dona torna a omplir el got de ginebra i li diu que hi vagi ell; ella no té ganes de sortir.

Surt, doncs. Va al bar de sempre. S'hi està dues hores, bevent, parlant, flirtejant. Se'n va quan tanquen. Una dona coneguda surt al mateix moment que ell. L'home que havia tingut una caçadora de la qual encara es recorda li diu si vol que la porti. Ella li diu que no perquè ha dut el cotxe. Cadascun es fica al seu i engeguen. Un parell de carrers més enllà es troben davant d'un semàfor en vermell, l'un al costat de l'altre. Es miren per la finestra. Somriuen. El semàfor es posa verd. Tornen a avançar. A cada semàfor en vermell es retroben i se somriuen.

L'home que de noi havia tingut una caçadora de la qual encara es recorda mira amb falsos ulls enamorats la dona. És una tècnica que, diu, li dóna bons resultats. Però en un dels semàfors en vermell bada quan la mira, no frena prou bé i xoca amb el cotxe del davant, el conductor del qual surt, indignat i agitant els braços. L'home que de noi, a més d'haver tingut una caçadora que encara recorda, va anar a Mallorca de viatge de fi de curs l'últim any de batxillerat baixa també del cotxe, amb un somris conciliador als llavis, mentre veu com la dona s'allunya, rient i dient-li adéu amb el braç.

La topada ha estat petita. Els cotxes estan una mica abonyegats i prou. Hauria pogut ser pitjor. Omplen el comunicat per l'asseguradora i s'intercanvien noms i telèfons. L'endemà, l'home que havia anat de viatge de fi de curs a Mallorca l'últim any de batxillerat s'afanya a dur el cotxe al mecànic. Només falta una setmana per vacances i l'ha de tenir a punt. Li diuen que el passi a recollir dos dies més tard. Dos dies més tard truca al mecànic: a veure si el té a punt. El mecànic li diu que ha de parlar amb ell personalment. Que hi passi. Hi passa: el taller s'ha incendiat i els tres cotxes que hi havia dins s'han cremat. El seu és un d'aquells tres.

Surt del taller perplex. Pensa llogar un cotxe per anar-se'n de vacances. Però la dona no hi està d'acord: hi veu una malastrugança. El cor li diu que si lloguen un cotxe tindran un accident mortal. Però també li diu que igualment el tindran si viatgen amb avió, amb tren o amb autobús, L'home que va fer un viatge de fi de curs a Mallorca hi creu relativament, en les sensacions premonitòries de la dona, però no té ganes de discutir. Decideixen no anar de vacances, aquell any, per defugir les premonicions. Tot un mes tancats al pis, sense anar enlloc i amb els dos nens, se'ls fa claustrofòbic; les tensions que des de fa temps hi ha entre tots dos

esclaten. De cop i volta tot és un enuig; discuteixen per minúcies. Els pren la ira. Un dia, la dona aixeca la mà i bufeteja l'home. L'home s'hi torna. Immediatament s'asserenen. Es posen d'acord que així no poden continuar. Decideixen separar-se.

Se separen a l'inici de la tardor. Ell fa les maletes i se'n va a un pis (petit) que ha llogat. El mobla de seguida. Demana un crèdit pel sofà, pel televisor, pel vídeo, per la nevera, per les taules, per les cadires, pels llits. Està content: l'auto (li han dit que probablement els de l'asseguradora no el donaran com a sinistre total i l'hi podran arreglar) se l'ha quedat ell. L'home que, a més de fer el viatge de fi de curs de l'últim any de batxillerat a Mallorca, d'adolescent s'emprovava davant del mirall de l'armari els sostenidors de sa mare no se'n sap avenir, de l'encert d'haver-se separat. El meravella que (tot i les evidències en contra) perseveri al llarg dels segles aquest funest costum humà d'aparellar-se i conviure.

Tot això ho pensa mentre puja les escales d'uns grans magatzems on ha anat a comprar-se roba. A la secció de camises coneix una noia encantadora. Se senten immediatament atrets l'un per l'altre. Tres hores més tard, en una cafeteria de la Diagonal, l'home que d'adolescent s'emprovava els sostenidors de sa mare li diu d'anar a casa seva (d'ell). Hi van. La noia s'ofereix a preparar ella mateixa els whiskys. Carden. Acaben de seguida. L'home troba que no ha estat cap cardada especialment meravellosa. Però ja se sap que sovint les primeres no són del tot reeixides; per això cal deixar oberta la porta a l'esperança. S'adorm. Quan es desperta, l'endemà a mig matí, la casa és buida: s'han emportat (ella sola no s'ho ha pas pogut emportar) els diners, les targetes de crèdit, el televisor, el vídeo, el sofà, les cadires, les taules, la nevera i fins les ampolles de whisky.

Una setmana més tard, mentre es dutxa es descobreix al gland un gra enorme, d'un blanc groguenc. Va al metge, que li recepta abstinència durant un temps prudencial que pot oscil·lar entre quatre mesos i un any, unes injeccions i una pomada. S'està a casa, al lavabo, posant-se la pomada; sona el telèfon. Truquen de l'asseguradora del cotxe: fetes les valoracions necessàries, han decidit que el sinistre ha estat total i per aquest motiu li donaran el vuitanta per cent del valor venal, una misèria amb la qual dóna l'entrada d'un cotxe de segona mà, que acabarà de pagar amb lletres mensuals, durant tres anys, i amb el qual dos dies més tard té un accident a l'autopista. L'ingressen a l'hospital, l'operen de seguida, li amputen el braç dret. L'home que, a més d'emprovar-se davant del mirall de l'armari els sostenidors de sa mare, va tenir la primera nòvia als quinze anys es ven el cotxe a un preu ridícul per treure els diners necessaris per posar-se una pròtesi. Un cop venut el cotxe i fetes les proves pertinents, els diners que n'ha tret serveixen a penes per pagar les proves necessàries per decidir quin braç ortopèdic li va bé, braç que queda, doncs, fora del seu abast econòmic.

A partir d'aquest moment, els fets es precipiten. Quan torna a la feina es troba que hi ha un reajustament de plantilla, provocat per la crisi econòmica que s'arrossega des de fa anys però que d'un any ençà ha anat manifestant-se cada cop amb més claredat. L'acomiaten; li asseguren que l'acomiadament no té res a veure amb

la pèrdua del braç, però fins i tot ell (que donaria l'altre braç perquè fos veritat) s'adona que no l'hi diuen gaire convençuts. L'home que va tenir la primera novia als quinze anys tracta de veure la cara bona de la situació: durant uns mesos cobrarà l'atur. No se n'alegra perquè podrà fer el manta. Se n'alegra perquè així tindrà el temps necessari per intentar refer la vida.

Truca a la dona. Ara que té temps lliure voldria veure més els fills (la nena i el nen petit), als quals francament no ha dedicat tant de temps com hauria estat desitjable. S'hi posa la filla, que li diu que no el vol veure mai més, que el repudia. L'home que va tenir la primera nòvia als quinze anys i va cobrar el primer sou als setze penja el telèfon; galta avall li llisca una llàgrima. L'home mira per la finestra: hi ha un grup de policies que carreguen contra un grup de manifestants.

El segon cop que va a cobrar l'atur li diuen que s'ha acabat, l'atur. La situació econòmica i política no permet la beneficència pública. L'home que va cobrar el primer sou als setze anys es troba que no pot pagar el lloguer del pis i ha d'abandonar-lo. Viu del que li dóna la gent, al metro. Escull sempre els vagons més plens. Hi entra amb dignitat, es treu la boina (n'ha aconseguit una; és imprescindible) i recita: «Senyores i senyors, perdonin que els molesti un instant. Sóc manco, pare de família, amb dona i dos fills: una nena i un nen petit. Acabo de sortir de la presó i els demano caritat per no haver de tornar a robar. Si és trist haver de demanar, encara ho és més haver de robar el que els altres han guanyat amb el dur treball de cada dia. Qualsevol cosa em va bé, gràcies». Allarga la boina i va passant per davant dels viatgers. Fins que un dia en troba un que, commogut, li parla d'una associació d'invàlids que es dedica a vendre una loteria. Ell n'és un dels impulsors principals i farà les gestions necessàries perquè hi pugui entrar. Això passa al matí. A la tarda ja hi ha entrat.

A l'home que va cobrar el primer sou als setze anys li assignen paradeta en un carrer, prop d'un xamfrà, per on passen molts cotxes i poca gent. Per això se les empesca per (a la manera d'alguns restaurants de menjar ràpid, que serveixen els clients sense que hagin de baixar del cotxe) orientar la paradeta cap als conductors, i vendre'ls cupons sense que hagin de baixar del cotxe. Els automobilistes s'aturen a tocar de la vorera i, al volant mateix, compren el cupó. L'èxit és total. Ell s'està just al caire de la vorera, entre dos contenidors d'escombraries i amb els cupons agafats a la camisa amb pinces d'estendre la roba. Els autos li passen a freq. Alguns s'aturen. N'hi ha que es queixen perquè el lloc on es fa que els cotxes s'aturin en un carril on no és permès. Però com que de seguida racionen la benzina, aviat circulen molts menys autos i els que circulen tampoc no tenen ganes de buscar raons.

Aviat no en circula cap; només tancs. L'home que, a més d'haver tingut la primera nòvia als quinze anys i haver cobrat el primer sou als setze, no va acabar un màster d'empresarials continua amb la paradeta, esperançat, fins que un tanc conduït per un soldat aficionat a les bromes l'hi aixafa. Ara sí que l'home que no va acabar

un màster s'indigna, però el seny fa que decideixi dissimular-ho quan s'assabenta (per una dona que passa, corrent i arrambada a la paret) que a dos quarts de nou del matí ha esclatat la guerra. La guerra!

Com que és manco no el recluten. Això sí: viu en la indigència, menja les deixalles comestibles que troba als contenidors d'escombraries dels barris alts (si té sort que cap altre en la seva mateixa situació no hi hagi passat abans) i dorm a les boques de metro. Al metro, ara és inútil demanar caritat perquè tothom està igual i ningú no en dóna. Passen els mesos com si fossin anys i, un dia (gairebé com per demostrar la veracitat d'aquells que diuen que el moment més fosc precedeix sempre l'albada), s'acaba la guerra. Com sempre, guanyen els altres, que evidentment ocupen el país i imposen costums nous. L'home que no va acabar un màster d'empresarials i que, a més, durant tres anys va jugar regularment a futbol sala amb els companys de feina, se n'alegra. S'ha acabat la guerra i, hagi guanyat qui hagi guanyat, és la millor notícia possible.

Molts dels seus conciutadans, però, no pensen com ell. Abans, diuen, com a mínim hi havia l'esperança que algun dia s'acabés la guerra. Ara, com que ja s'ha acabat, ni aquesta esperança no els queda. La desesperació és tan gran que els suïcidis sovintegen. Dels terrats i dels balcons de les cases es llancen homes al carrer, vestits i amb barret. Sota les rodes dels trens i dels tramvies es llancen les mares amb les filles agafades de la mà. Els vells trien el gas per morir. Els tímids es lliguen una pedra ben grossa al coll i es llancen al mar. Els estudiants d'institut fiquen els dits als endolls, tractant d'electrocutar-se. L'home que durant tres anys va jugar regularment amb els companys de feina pateix cada vegada que s'entrebanca amb un suïcida, o veu que s'obre un balcó i algú es llança. Si pogués córrer i salvar-los... Però els cossos cauen a gran velocitat i quan hi arriba ja han rebotat contra terra. Si els pogués dir que és qüestió de no decebre's, de no deixar-se vèncer per l'adversitat... Si es planta cara a l'infortuni, el vent bufa sempre a favor.

Per això, quan l'home que, a més d'haver jugat regularment a futbol sala durant tres anys amb els companys de feina, se saltava sempre les pàgines d'economia dels diaris es troba amb la possibilitat de salvar un suïcida no ho dubta ni un moment. Com dotzenes de vegades abans, sent els xiscles que la gent fa quan algú es llança o és a punt de llançar-se des d'una finestra. Però aquest cop la finestra no és lluny, sinó al mateix edifici al costat del qual guarda les pertinences en una caixa de cartró. Aixeca els ulls al cel i veu una dona que abandona l'ampit de la finestra del pis vint-i-setè. Sense pensar-s'ho ni un instant, calcula la vertical de caiguda i s'hi posa a sota, amb els braços oberts per recollir-la. De l'impacte, l'home que se saltava sempre les pàgines d'economia dels diaris queda esclafat a terra, com un xiclet sangonós. La dona, que s'ha salvat contra la seva voluntat, el maleeix i, embogida de ràbia i de frustració, bota sobre el cadàver, la qual cosa fa que l'ànima immortal de l'home que, a més de saltar-se les pàgines d'economia dels diaris abans de casar-se, es gastava cada setmana dues mil o tres mil pessetes en loteria s'afanyi a abandonar el cos mortal i s'enlairi, travessi la capa de cirrocúmulus que

cobreix la ciutat, travessi l'estratosfera, la ionosfera i l'exosfera, arribi a l'espai exterior, surti del sistema solar, de la galàxia, i uns quants anys llum més enllà s'aturi i, mentre esquivi meteorits, busqui infructuosament un lloc on reposar.

QUARTS D'UNA

L'HOME fa una pipada i despenja l'auricular.

—¿Digui'm?

—Hola. —És una veu de dona—. Sóc jo.

L'home dreça l'espina. Aixafa el cigarret contra el cendrer que hi ha al costat del telèfon. Parla fluix:

—T'he dit mil vegades que no em truquis mai a casa.

—És que...

—T'he dit, sempre, que em truquis al despatx.

—¿Pots parlar?

—És clar que no. Ja t'ho pots imaginar.

—¿On és... ella?

—A l'habitació.

—¿Ens..., et sent?

—No. Però pot entrar en qualsevol moment.

—Perdona'm. Em sap greu. Però és que necessitava trucar-te ara. No podia esperar a demà, a la feina.

Hi ha una pausa. És l'home qui la desfà.

—¿Per què?

—Perquè aquesta situació em fa patir molt.

—¿Quina situació?

—La nostra. ¿Quina vols que sigui?

—Però... A veure si ens entenem...

—No! No. No diguis res. No cal. —Intenta ser irònica i no se'n surt—. Podria sentir-te.

—No em sent, ara. Escolta...

—Crec que ha arribat el moment de prendre una decisió.

—¿Quina decisió?

—¿No te la imagines?

—No tinc ganes de jugar a endevinalles, Maria.

—He de triar. Entre tu i ell.

—¿I?

—I, com que tu no em pots donar tot el que vull... No ens enganyem: per tu, jo mai no seré més que... —Respira profundament. Se sent una ambulància que passa, al lluny—. No vols deixar-la, ¿oi? No sé ni per què t'ho pregunto. Ja sé la resposta.

—¿Què és tot aquest soroll?

—Et truco des d'una cabina.

—N'hem parlat mil vegades. Sempre he estat sincer amb tu. No t'he amagat mai com estan les coses. Tu i jo ens caiem bé, ¿oi? Doncs...

—Però jo estic molt penjada de tu. Tu, ja ho sé que no n'estàs gens, de mi.

—T'he dit sempre que no vull fer-te cap mal. Mai no t'he promès res. ¿T'he promès mai res?

—No.

—Has de ser tu qui decideixi què hem de fer.

—Sí.

—¿T'ho he dit sempre o no, que has de ser tu qui decideixi què hem de fer?

—Sí. Per això et truco. Perquè ja he pres una decisió.

—Sempre he jugat net, amb tu. —S'atura—. ¿Quina decisió has pres?

—He decidit... deixar-te de veure.

La dona diu això i esclata a plorar. Plora durant força estona. A poc a poc, els sanglots minven. L'home ho aprofita per parlar.

—Em sap greu, però si realment és això el...

La dona el talla:

—Però ¿és que no ho entens, que no vull deixaaar-te de veeureee?!

Quan l'home deixa de sentir els plors, parla:

—Maria...

—No. —Es moca—. M'estimo més que no diguis res.

De cop, l'home apuja el to de veu:

—Home, jo triaria més aviat un auto que t'assegurés un rendiment més alt.

—¿Què?

—Sobretot si has de fer tanta carretera. —S'atura un moment—. Sí. —Fa una altra pausa—. Sí, ja ho entenc. Jo, és clar, en això no sé què aconsellar-te. Però em sembla que el que t'aniria bé és un auto amb molta més..., amb molta més... — Fa com si busques la paraula—. D'acord, sí. Però gasta massa benzina.

—¿No pots parlar?

—No, és clar.

—¿És a prop, ella?

—Sí.

—¿Davant teu?

—Sí. Però aquest model no té tanta diferència de preu respecte als japonesos.

I els japonesos...

—La teva dona és davant teu i jo aquí, sense saber què fer. —Cada cop més indignada—. Sense decidir-me d'una vegada i acabar amb aquest neguit.

—L'ideal son quatre portes. Per vosaltres, quatre portes.

—¿Ho veus, com no hi ha cap altra solució? No podem continuar així. Ni una conversa civilitzada no podem tenir.

—Però aquest gasta uns sis litres i mig.

—Tu parlant de cotxes, de litres de benzina, de si quatre portes, i jo sense decidir-me ni tan sols a penjar.

—Un moment. —L'home ha tapat l'auricular amb la mà. La dona sent una conversa esmorteïda—. Diu que... —Torna a tapar l'auricular amb la mà. Torna a treure la mà—. Digue-li a la Lluïsa, de part de l'Anna, que el pastís li va quedar perfecte.

—¿Amb qui es pensa que parles?

—En fi, ja ens veurem.

—¿Vols que pengi jo o...? Però, abans de penjar, digue'm si ens veurem demà.

—Sí.

—No tinc remei. Truco per dir-te que hem acabat i acabo preguntant-te si demà... ¿Quedem al lloc de sempre?

—Sí.

—¿A la mateixa hora de sempre?

—Exacte.

—I —ara parla amb veu melosa— ¿farem com sempre? T'imagino de genolls, davant meu, apujant-me les faldilles... ¿Em lleparàs? ¿Em mossegaràs? ¿Em faràs molt de mal?

—Sí. —De cop torna a parlar fluix—. Hòstia, Maria! Per poc no se n'adona. Ara és a la cuina, però pot tornar en qualsevol moment. ¿I si m'hagués demanat l'auricular per parlar amb tu?

—¿Per què hauria de voler parlar amb mi?

—No vull dir amb tu: vull dir amb qui es pensava que parlava jo.

—No hi ha qui t'entengui. I no hi ha qui m'entengui. Ni jo mateixa no m'entenc. Estic que friso, decideixo acabar i, només sentir-te la veu, se'm desfan totes les decisions. M'agradaria molt estar ara amb tu. Vine. ¿No pots? És clar que no. No passa res. És quan no puc escoltar-te que m'angoixo. ¿M'estimes?

—És clar que sí.

—Val més que pengi. Adéu.

—¿On ets?

—En un bar; ja t'ho he dit.

—No. M'has dit que eres en una cabina.

—I, si sabies que era en una cabina, ¿per què ho tornes a preguntar?

—Però no ets en una cabina, sinó en un bar. Com a mínim això és el que dius ara.

—Un bar, una cabina: tant se val.

—Oh, «tant se val», «tant se val»...

—Escolta: prou!

—¿Què penses fer, ara?

—¿Ara? ¿Vols dir amb lo nostre?

—No. Vull dir: ara mateix. ¿Penses anar al cine? ¿Has dinat? ¿Has d'anar a classe d'actuació?

—Escolta: penjo.

—Espera un moment.

—És que...

—De vegades, Maria, penso que, només que volguéssim, només que ens ho proposéssim de debò, podríem fer que tot anés d'una altra manera, sense tantes tensions.

—Be, doncs sí.

—Sí, ¿què?

—Sí.

—¿Què et passa? ¿No pots parlar? ¿Hi ha algú i per això no pots parlar?

—Mm... Sí.

—Has quedat amb ell en un bar i ja ha arribat. O ja era amb tu i ara s'ha acostat al telèfon. ¿Sí o no? ¿O què?

—Ja te'l tornaré, el llibre. Estigues tranquil·la.

—Ara em tractes en femení.

—Adéu, doncs. Truca'm. I recorda'm que et torni el llibre.

—Ah, no. Ara no pengis! Tu m'has fet suportar el neguit d'escoltar-te sense poder-te contestar més que burrades i ara...

—Aquest no el conec. ¿Com dius que es diu, el llibre?

—Perfecte. Ho estàs fent molt bé. Ara diràs el títol del llibre. ¿O no?

—Ja...

—Molt bé, aquest «ja». Dona versemblança, fa real el diàleg amb aquesta noia amb qui se suposa que parles.

—¿*L'amor a la tarda*, dius que es diu?

—Aquest títol, ¿és una indirecta, una invitació?

—Però molt millor que *L'amor a la tarda* era *Les cent creus*. Vaja, com a mínim per mi.

—Aquest, ¿veus?, no l'he llegit. ¿També és una novel·la?

—¿*Les cent creus*, avorrida?

De cop, l'home torna a parlar amb veu greu:

—Home, ja t'ho he dit. Gasta molta menys benzina que no pas l'altre.

—Però la protagonista de *L'amor a la tarda* és més versemblant.

—¿I com és que una casa com la Peugeot no ha previst un cas així?

—Però això era a *Ara tots dos estem igual*. ¿M'equivoco?

—En absolut.

—¿I doncs?

—Res.

Hi ha una pausa breu.

—¿Ho veus com no hi ha res a fer? Ara ja puc tornar a parlar. —Torna a haver-hi una pausa—. ¿No dius res? ¿Se t'ha acabat la xerrera o vols deixar el ram de l'automòbil i passar a un altre?

—Jo també torno a estar sol.

—Doncs adéu.

—Tens raó. Val més que ens diguem adéu.

—Abans he de dir-te una cosa.

—Digues.

—Estic embarassada. —Ell no respon—. ¿Que em sents? Estic embarassada.

De tu.

—¿Com que de mi? ¿Com ho saps, que és de mi?

—Perquè des de l'última regla només he estat amb tu, imbècil!

—¿I aquest nòvio que et pot donar tot el que jo no puc donar-te? ¿És que no...?

Perdona. ¿Què penses fer?

—¿Com que què penso fer? ¿És que tu no hi tens res a dir?

—¿Jo? No.

—Ara. Ara veig ben clar com ets. Ara m'adono que, si mai em trobés en aquesta situació, te'n desentendries del tot.

—¿Què vol dir «si mai em trobés»?

—Vol dir que, evidentment, no estic embarassada. ¿Que et penses que sóc ximple? De cop se m'ha acudit, a veure com reaccionaries davant d'una situació així. ¿Potser et penses que si de debò hagués estat embarassada t'hauria demanat l'opinió sobre el que havia o no havia de fer?

La veu d'ell és irada:

—Escolta, Maria...!

La dona el repta:

—¿Què? ¿Què he d'escoltar?

—Saps que no tolero que em parlis així, en aquest to, ni que te'm toregis!

—Ah, ¿no?

—Et trencaré la cara!

—Ah, ¿sí?

—T'inflaré els morros a cops de puny.
—Sí...
—Fins que xisclis.
—Sí...
—Et lligaré a les potes del llit.
—Sí, sí...
—T'escopiré a la boca.
—Sí!
—I et bufetejaré la cara fins que te'n surti sang.
—Sí, sí!
—I t'obligaré a...
—¿A què? ¿A què?
—T'obligaré...
—¿A què?
—Te n'ompliré la boca. I t'obligaré a empassar-t'ho tot: no en deixaràs caure ni una gota.
—Ni una.
La dona respira agitada. L'home està excitat.
—He dit que ni una! Llepa't aquesta que et regalima pel llavi de sota.
—«Porca», digue'm «porca»...
—Porca. Agenolla't i obre la boca.
La dona esbufega.
—Prou. T'ho he de dir passi el que passi. És absurd intentar fer-ho durar més estona. —Calla un moment, com per agafar embranzida—. Escolta'm: no sóc la Maria.
—¿Què vol dir que no ets la Maria?
—Que no sóc la Maria: això és el que vol dir.
La Maria és... La Maria m'ha demanat que et telefonés i et parlés com si fos ella.
—M'estàs prenent el pèl.
—Ha hagut d'anar-se'n. I volia que...
—¿D'anar-se'n on?
—Fora de la ciutat. Volia que creguessis que era aquí i no... És que... No puc continuar fent veure el que no és. Mira: la Maria i jo ens coneixem de classes d'actuació. Jo també estudio a l'institut del teatre. M'ha demanat que et truqués i m'ho fes venir de manera que ens barallessim. Perquè demà us haviu de veure i encara no haurà tornat. ¿Em sents?
—¿On és?
—Se n'ha anat una setmana. Amb un nòvio.
—¿Amb qui?
—Amb el Jaume.
—¿Amb el Jaume?
—Sí.
—¿Amb quin Jaume?
—El Jaume Ibarra.
—Però, escolta: si el Jaume Ibarra sóc jo. ¿Amb qui creies que parlaves? ¿A quin número has trucat?
—¿Tu ets el Jaume?

—Sí.

—Hòstia.

—¿Amb qui et pensaves que parlaves?

—Amb el Joan.

—¿Amb el Joan? És a dir: que la Maria i el Joan...

—Ara ho veig: he marcat un número per l'altre.

—¿I com és que tens el meu número de telèfon?

—És que la Maria em va anotar tots dos números, l'un just damunt de l'altre, i m'he equivocat: he marcat un per l'altre.

—¿Per què et va anotar el meu número, si no m'havies de trucar? ¿O també m'havies de trucar? Però si has dit que et pensaves que era amb mi que se n'havia anat...

—Si t'ho expliques no t'ho creuries.

—Digue'm una cosa, ee... ¿Com et dius?

—Carme.

—Carme, digue'm una...

La dona el talla.

—Un moment. ¿De debò ets el Jaume? Però si el Jaume no viu amb ningú! Qui viu amb la dona és el Joan! ¿Per què m'has dit que la teva dona era davant teu?

—Tu tampoc no ets la veritat personificada.

—Si et pensaves que parlaves amb la Maria, ¿per què em volies fer creure que vivies amb una dona?

—És que, amb la Maria, de vegades (últimament no gaire, per cert, però de vegades) fem coses així. Com jocs.

—No m'ho havia dit mai.

—¿Per què t'ho hauria d'haver dit? ¿És que us ho expliqueu tot?

—Gairebé.

—Ah, ¿sí? ¿I què te'n diu, de mi?

—Ui.

—¿Què vol dir aquest «ui»?

—Vol dir que les coses interessants me les explica totes.

—¿Amb pèls i senyals?

—Amb pèls, senyals i el que faci falta.

—¿On ets?

—En un bar, ja t'ho he dit.

—També m'has dit que eres en una cabina.

—I vinga amb la cabina!

—¿Què fas, ara?

—Ja m'ho has preguntat abans.

—Quan eres la Maria. Ara que ets la Carme, podria ser que haguessis de fer alguna altra cosa. A més, quan eres la Maria tampoc no m'has contestat la pregunta.

—L'home es mossega un llavi—. ¿Per què no ens veiem?

—¿Quan?

—¿Avui?

—Haurà de ser al vespre. A la tarda tinc classe.

—Al vespre, doncs.

—¿On?

—¿Al bar del Ritz?

—Entesos.

—¿A les vuit?

—A les vuit surto de classe. Quedem a dos quarts de nou.

—¿Com et coneixeré?

—Duré la jaqueta de pell, aquella que li vas regalar un mes abans... Portaré la jaqueta de pell.

—Un mes abans ¿de què? —La dona calla—. La jaqueta: l'hi vaig regalar un mes abans ¿de què?

—T'ho he de dir, Jaume. Si no, rebento.

—Digue-m'ho, doncs.

—La Maria és morta. Tu li vas regalar la jaqueta un mes abans que es morís. Escolta... No hauria de... Jo sabia com us estimàveu. I quan es va morir vaig decidir, vam decidir, tota la classe...

—Ho trobo una broma de molt mal gust.

—Trobem-nos i en parlem. A dos quarts de nou. ¿D'acord? O, si vols, em salto la classe.

—La vaig veure la setmana passada.

—Fa cinc mesos que és morta.

—L'he vista molts cops, els últims cinc mesos. La setmana passada vaig estar amb ella. I estava ben viva, ben guapa. No era cap fantasma.

—Fa cinc mesos que surts amb una Maria que no és la Maria.

—I, segons tu, ¿qui ha fet de Maria tot aquest temps?

—Jo.

—Me n'hauria adonat.

—T'estic dient la veritat.

—Si ho fos, ¿per què hauries d'haver decidit que no volies venir a la cita, demà?

—N'estic tipa, de fer de Maria.

—En canvi, ara has acceptat que ens vegem.

—Perquè hi vaig fent de Carme, no de Maria. Jaume, sisplau, t'ho explicaré després.

—¿I com és que no t'has adonat que jo no era el Joan, sinó el Jaume?

—¿Et penses que no sabia a qui trucava? És clar que eres el Jaume. Et conec perfectament. T'he tingut de nòvio durant cinc mesos. I cinc mesos donen per molt. Fins i tot per saber que... —la veu de la dona es trenca—, que m'he enamorat de tu com una imbècil. I vull acabar amb aquesta farsa.

—No em crec res de tot això. ¿Com ho hauries pogut fer perquè no notés, totes les vegades que ens hem vist (que, segons tu, ens hem vist), que no eres la Maria?

—Pensa que estudio teatre.

—Per molt teatre que estudiïs! ¿Com vols fer-me creure que no me n'hauria adonat, de la diferència? Només em faltaria que em sortís amb la història de la germana bess... Però, escolta: la Maria té, tenia, una germana bessona.

—Sóc jo.

—No l'he vista mai.

—I tant que l'has vista. Vull dir: i tant que m'has vist! Des de fa cinc mesos, un parell de cops per setmana. Algunes setmanes només un cop: precisament n'hauem de parlar. Perquè vull veure't més sovint. ¿Quedem com hem quedat? ¿A dos quarts de nou?

—¿De debò et dius Carme?

—A dos quarts de nou, ¿entesos?

—Sí.

—T'estimo molt. Si mai deixes d'estimar-te em moriria.

L'AFANY DE SUPERACIÓ

LA Dorotea seu davant del tocador. Es passa el raspall pels cabells, lentament, mentre observa, pel mirall, com el Tintín es treu el jersei amb desgana, com el llença al sofà amb desgana, com amb desgana es passa la mà per la barba, a contrapèl, i com se'n va cap a la dutxa. La Dorotea s'aixeca, es treu la bata, la deixa sobre el tamboret, es fica al llit i escolta com l'aigua raja. Considera la possibilitat d'agafar el llibre que llegia ahir i llegir ara una estona, però de fet no en té ganes. És millor deixar-lo on era, al damunt de la tauleta, i esperar que el marit surti de la dutxa. Podrien parlar una estona, el Tintín i ella. Quan el Tintín torna, eixugant-se encara, la Dorotea el veu tan cansat que pensa que no li vindrà gens de gust xerrar una estona. Li pregunta si està cansat. El Tintín diu que sí, es fica al llit, diu bona nit, tanca el llum i, set segons més tard (mentre la Dorotea el contempla dubtant si tancar també el seu llum o, tornant a la idea anterior, llegir una estona), deixa anar el primer ronc.

Fa temps que no és com al principi. ¿Quant fa que no carden? La Dorotea es tiba la pell del braç. És flonja. S'acaricia els pits. Li pengen. Mai no han estat uns grans pits, però abans com a mínim eren tibants. Potser és per això. La seva amiga Carlota diu que aquestes coses passen sovint. Aparta el llençol, s'aixeca, tanca el llum de la tauleta de nit i va fins a la sala. Encén un cigarret i, mentre deixa anar circumferències de fum per la boca (ho va aprendre del primer nòvio, als disset anys), es mira al vidre del balcó, que li reflecteix la imatge en pijama. Es passa la mà per la cara. Mai no s'ha tingut per guapa. Aquests llavis prims... Aquestes celles massa espesses... Aquest nas punxegut... ¿Com vol que el Tintín senti desig d'ella? Mentre s'és jove, una cara discreta queda compensada per la suavitat de la pell, per l'escalfor de la carn. Quan es passa dels quaranta, la cosa canvia.

Per això decideix anar a l'*esthéticienne*. Hi va l'endemà mateix. Es fa arreglar les celles. S'hi passa tot el matí i en surt encantada. Es mira al vidre de l'aparador d'una botiga de sabates. De seguida que la veu, la seva amiga Carlota l'hi diu: amb les celles menys espesses i, sobretot, separades, la cara li guanya molt. Arriba a casa amb una barreja d'il·lusió i por. Il·lusió perquè el Tintín la vegi, la trobi bellíssima i tornin a estar igual d'enamorats que al principi. I por que la vegi, no li agradi el canvi i la repudii per frívola, per banal. O, pitjor encara, que se'n rigui.

Per el Tintín torna a casa i ni se n'adona. Una setmana més tard, la Dorotea va a un cirurgia estètic. Li diu que no li agraden els llavis que té: prims, freds, sense gràcia. S'hi fa injectar silicona. Li queden uns llavis gruixuts, sensuals, àvids. La Carlota li diu que és un canvi excepcional i li pregunta si pensa fer-se'n cap altre. Tot i l'aprovació de l'amiga, l'experiència del dia de les celles fa que la Dorotea torni a casa sense gaires esperances. S'equivoca: aquest cop el Tintín ho nota de seguida. Després de mesos, copulen.

Confortada per l'èxit, la Dorotea torna al cirurgià. Es fa injectar silicona als pits. Li queden preciosos. Drets, tibants, d'una mida ideal. Aquest cop, la Carlota arrufa el nas. Li pregunta si està segura que no està anant massa lluny, si tot això, en certa mesura, no la fa deixar de ser ella mateixa per convertir-se en una dona de plàstic, com aquestes que surten a les pel·lícules i a les revistes que es comprèn els homes. ¿Continua sent ella mateixa, malgrat les celles, els llavis inflats i els pits, amb silicona? ¿No té la sensació de ser una mica una androide?

La Dorotea s'ofèn; és clar que és ella mateixa. ¿Qui, si no? Decideix que potser el que passa és que la Carlota comença a tenir enveja de les seves millores. La Dorotea torna al cirurgià. A aquestes alçades de la relació professional, ja hi ha el que en podríem dir confiança. Per això és el mateix cirurgià qui li diu que el pas següent ha de ser el nas. La Dorotea pensa si no hauria de molestar-se, per aquella manera de dir-li que té un nas horrorós; però recapacita: és una ximpleria, ofendre's. El metge té raó; ella ho sap, i sap que si l'hi diu és pel seu bé (d'ella). S'escurça el nas. El nasset arromangat torna a excitar la lubricitat del Tintín, d'una manera salvatge.

Però just després de la còpula la mira amb desconfiança:

—¿Per qui t'arregles tant? ¿Per complaure a qui t'has fet arreglar els llavis, els pits, el nas? No m'enganyis, Dorotea.

La Dorotea acota el cap sobre el bíceps marital. No s'arregla per ningú, li diu. Només per ell, encara que li sembli mentida. I quan ho ha dit comença a fantasiejar. Potser ara, amb aquella cara nova i aquells pits turgents, encegarà tots els homes que vulgui. Però ¿és això el que vol?

No és això el que vol. El que vol és complaure cada cop més el seu marit. Per això tot seguit es fa un lífting. I després un canvi de malucs. L'hi ha recomanat el cirurgià. És una tècnica nova, inimaginable fa ben pocs anys, que consisteix a canviar els malucs antics, amplíssims, per uns de nous, fets d'una matèria mig orgànica. Així s'oblidarà per sempre més de cel·lulitis i liposuccions. Abans, però, es fa canviar les cames (n'hi posen unes d'esveltíssimes), els braços, les artèries, el coll. Que tots aquests canvis son un èxit l'hi confirma el fet que un dia, mentre ella surt de la clínica, veu la Carlota que hi entra, s'atansa a recepció, demana hora i se'n va. Tot i les prevencions en contra, ha acabat per anar al cirurgià! A aquestes alçades, la Dorotea ha canviat tant que es permet el luxe d'observar la Carlota sense que la recongui.

L'endemà la Dorotea torna a la clínica. Per donar més esveltesa als pòmuls li canvien el crani, i això fa que es trobi estranya durant uns dies. Sobretot pel petit circuit integrat que, implantat entre els dos hemisferis cerebrals, li permet fer escàners del que l'envolta, veure-hi en la foscor, analitzar com amb rajos x l'interior de les persones. Quan li treuen les benes fa un passeig pel passadís. Metges, pacients i visitants la repassen de dalt a baix. Si sabessin que les cames

son prefabricades, els malucs d'una matèria mig orgànica i les cel·les i els pòmuls modificats, si sabessin que fins i tot té implantat un petit circuit integrat gràcies al qual pot llegir en la pantalleta que són els seus ulls les obscenitats que pensen quan la veuen. Tampoc no ho sap el Tintín; per això, quan aquell vespre la va a veure (més tard del que havia dit) i dóna una excusa banal per justificar la tardança, a la pantalleta que són els seus ulls la Dorotea descobreix que al Tintín li ha costat molt decidir-se, però que finalment aquell vespre (d'aquí ve el retard) li ha dit a la Carlota que no es veurien més.

EL JURAMENT HIPOCRÀTIC

Al'home sense entranyes li ha costat molt fer beure sense mesura el seu amic i, amb l'excusa de deixar-lo a casa seva dormint, accedir a escoltar les queixes de la seva dona, tipa d'un marit bevedor. L'home sense entranyes les escolta, les comprèn i tot seguit convida la dona a una copa que es converteix en un seguit. Fins que, després d'haver-la fet beure sense mesura, són al llit; ella dient que se'n vol anar. És llavors quan, de cop, a l'home sense entranyes li esclata el fetge: en deu mil petits trossos que esquitxen la paret, el sostre, els llençols i la dona embriaga que està a punt de violentar i que es mig resisteix i repeteix: «¿Per què m'ho fas, això? ¿Per què m'ho fas?». Ni s'ha adonat que a l'home li ha esclatat el fetge i que en du el cos cobert. Horroritzat, l'home sense entranyes s'aixeca amb por de caure. Va cap al lavabo. Al mirall contempla el forat que té ara al costat dret del cos, sota el costellam. Allà on hi havia hagut el fetge hi ha un esvoranc enorme i fosc. Ha arribat, doncs, el moment que, any darrere any (des dels setze, exactament), li han anat anunciant profetes amb bata de metge. Per fi s'acompleixen els vaticinis i les dècades dedicades a l'alcohol produeixen el mal devastador que se'ls suposa.

La mort, doncs, és imminent. En qualsevol moment perdrà el coneixement i caurà a terra. Amb aquell forat al costat, ningú no pot sobreviure gaire. De fet, el que resulta estrany és que encara no hagi caigut a terra. ¿Com és que encara és viu? ¿Com és que encara pot raonar? ¿Com és que la resta del cos funciona sense ressentir-se'n, com si no hagués passat res? Acaba de perdre un dels òrgans indispensables i és viu, al lavabo i astorat. Potser perquè, tot i ser un òrgan indispensable, no és el més indispensable de tots. Siguem clars: no és el cor, el que li ha esclatat. Segur que si hagués estat el cor ja hauria mort fa estona. És evident que hi ha òrgans indispensables i òrgans indispensables però no tant, amb la qual cosa deixen, de fet, de ser indispensables. En aquest grup d'indispensables no del tot indispensables hi entra, evidentment, el fetge, aquest fetge que ha passat a formar part de la decoració del dormitori. Des del qual li arriben els deliris de borratxa de la dona, que ja no pregunta per què l'hi fa, sinó on és: «¿On ets? ¿Per què m'has deixat sola?».

Torna al seu costat. Si ha de morir, res millor que morir en pla violent. Tot és posar-se a la feina que la dona torna a preguntar, un cop i un altre: «¿Per què m'ho fas?». Quan en té prou, l'home sense entranyes se'n va al lavabo, orina llargament, es felicita per l'estat òptim dels seus ronyons (sempre n'ha estat orgullós), es renta la cara, torna al dormitori, agafa la dona pel clatell, l'alça, l'asseu en una butaca, canvia els llençols esquitxats de fetge per uns de nets i s'hi ajeu. Al cap d'una estona, la dona s'aixeca de la butaca i va cap al llit, fent tentines perquè no pot ni obrir els ulls. S'ajeu al costat de l'home i li pregunta si és el Frederic.

L'endemà, l'home sense entranyes es lleva amb el cap claríssim. ¿I la ressaca que hauria de tenir? Recorda l'esclat del fetge i no té ni temps de suposar que tot ha estat un somni perquè de seguida comprova que no: fica la mà dins de l'esvoranc que té al costat dret. És ample, cosa d'un pam, sangonós però no tant com la nit abans. Pot tocar perfectament les costelles inferiors. S'eixuga la mà amb la vànova

i s'adona que la dona dorm al seu costat. Torna a forçar-la. Aquest cop li demana: «No m'ho facis més. Sisplau, no m'ho facis més».

L'home sense entranyes es dutxa, es vesteix i diu a la dona que es vesteixi. Mentre baixen les escales, la dona vomita dos cops. L'home sense entranyes, en canvi, està fresc. La fica al cotxe; per si no se'n recorda li fa memòria de l'estat en què el dia abans li va arribar el marit a casa i la deixa prop d'una boca de metro. Després va a una llibreria a fullejar llibres sobre malalties hepàtiques.

Arriba al bar més d'hora que de costum. Demana la primera copa amb por que no li vessi pel forat. No li vessa. L'esvoranc s'ha cicatritzat d'una manera repugnant però ràpida. Quan van arribant-hi els amics, l'home sense entranyes ja fa hores que beu. Durant tota la nit beu tant com vol i no té cap de les sensacions desagradables que es tenen sempre que es beu fora mesura. I l'endemà, ni gota de ressaca.

Beu tant com vol, sempre, i no nota cap dels efectes negatius. Ha arribat a la conclusió que el fetge és una mena d'alienígena instal·lat al cos dels humans. Ben al contrari del que diuen (que l'alcohol, l'excés, és el culpable dels mals del fetge), és el fetge el culpable dels mals del bevedor. I l'únic camí assenyat és incrementar el consum d'alcohol fins al màxim, no fer cas de les advertències dels profetes mèdics i esperar, anhelosament, l'esclat. L'esclat del fetge és un graó més, natural i lògic, del procés humà, igual que la caiguda de les dents de llet, les primeres pol·lucions nocturnes, la descalcificació dels ossos o la menopausa. El que passa és que, generalment, la gent, atemorida pels consells dels metges, un dia s'atura, deixa de beure o redueix les dosis. Vet aquí l'error: perquè bevent menys s'atura el procés cap a l'esclat desitjable i es malviu entre patiments i mala consciència. Que l'esclat és una cosa normal ho demostra el fet que l'esvoranc s'hagi cicatritzat de manera espontània, sense cap problema. Ben al contrari del que li hauria passat si hagués estat un metge qui li hagués arrencat el fetge en una operació quirúrgica, artificial.

L'home sense entranyes mira com cauen els amics, un darrere l'altre, cada nit, embriacs. Sempre arriba un dia que, atordits per les molèsties, van al metge i indefectiblement en segueixen els consells. Víctimes dels seus fetges, moderen el consum d'alcohol. Un vespre, l'home sense entranyes els aconsella que beguin molt més, cada cop més, fins que el fetge els esclati. Si ho aconsegueixen ja mai més l'alcohol no els serà problema. Tots els metges ho saben, això, però s'han confabulat per no dir-ho mai. Els amics no se'l creuen, beuen una mica més i, embriacs, se'n van a casa, arrossegant-se. Mai més no els torna a aconsellar. Quan moren de cirrosi o d'hepatitis per no haver estat capaços de desfer-se del fetge, els du una corona de flors, acompanya les vídues al funeral i després, amb l'excusa d'eixugar la pena, les fa beure sense mesura.

LA MICOLOGIA

Apunta d'alba el boletaire surt de casa, amb un bastó i un cistell. Agafa la carretera i, una estona més tard, un canal, fins que arriba a una pineda. De tant en tant s'atura. Amb el bastó aparta la pinassa i descobreix rovellons. S'ajup, els cull i els fica al cistell. Més enllà troba pinetells. Continua caminant i, en un alzinar, troba rossinyols, escarlets, cogomelles, surenys i trompetes.

Amb el cistell ple, va desfent el camí. De cop, veu el barret arrodonit, de color escarlata i jaspiat de blanc, del reig bord. Perquè ningú no l'agafi li venta una puntada de peu. Enmig del núvol de pols que el bolet forma en l'aire quan es desintegra, plop, hi apareix un gnom, amb barretina verda, barba blanca i botes punxegudes amb picarols, que sura a mig metre de terra.

—Bon dia, bon home. Sóc el gnom de la sort que neix d'alguns rejos bords, quan es desintegren. Ets un home afortunat. Només en un de cada cent mil rejos bords hi ha un gnom de la sort. Digues un desig i te'l concediré.

El boletaire se'l mira esglaiat.

—Això només passa als contes.

—No —respon el gnom—. També passa a la realitat. Va, digues un desig i te'l concediré.

—No m'ho puc creure.

—T'ho creuràs. Digues un desig i veuràs que, demanis el que demanis, encara que sembli gros o inabastable, te'l concediré.

—¿Com puc demanar-te res, si no m'ho acabo de creure, que hi hagi gnoms que em puguin concedir qualsevol cosa que els demani?

—Tens al davant un homenet amb barba blanca, barretina verda, botes amb picarols a les puntes, que sura a mig metre de terra, ¿i no t'ho creus? Vinga, digues un desig.

Mai no s'hauria imaginat en una situació com aquella. ¿Què ha de demanar? ¿Riqueses? ¿Dones? ¿Salut? ¿Felicitat? El gnom li llegeix el pensament.

—Demana coses tangibles. Res d'abstraccions. Si vols riqueses, demana tal quantitat d'or, o un palau, o una empresa de tals i tals característiques. Si vols dones, digues quines en concret. Si, en acabat, el que demanes et fa realment feliç o no, és cosa teva.

El boletaire dubta. ¿Coses tangibles? ¿Un Range Rover? ¿Una mansió? ¿Un iot? ¿Una companyia aèria? ¿Elizabeth McGovern? ¿Kelly McGillis? ¿Debra Caprioglio? ¿El tron d'un país dels Balcans? El gnom hi fa cara d'impaciència.

—No puc esperar eternament. Abans no t'ho he dit perquè em pensava que no trigaries tant, però tenies cinc minuts per decidir-te. Ja n'han passat tres.

Només n'hi queden dos, doncs. El boletaire comença a inquietar-se. Ha de decidir què vol i ho ha de decidir de seguida.

—Vull...

Ha dit «vull» sense haver decidit encara que demanarà, només perquè el gnom no s'exaspera.

—¿Què vols? Digues.

—És que triar així, cuitacorrents, és una bestiesa. En una ocasió com aquesta, potser única a la vida, cal temps per decidir-se. No es pot demanar el primer que et passi pel cap.

—Et queda un minut i mig.

Potser, més que no pas coses, seria millor demanar diners: una xifra concreta. Mil bilions de pessetes, per exemple. Amb mil bilions de pessetes ho podria tenir tot. ¿I per què no deu mil, o cent mil bilions? O un trilió. No es decideix per cap xifra perquè, de fet, en una situació com aquesta, tan carregada de màgia, demanar diners li sembla vulgar, poc subtil, gens enginyós.

—Un minut.

La rapidesa amb què passa el temps li impedeix raonar amb fredor. És injust. ¿I si demanes poder?

—Trenta-tres segons.

Com més l'apressa el temps més li costa decidir-se.

—Quinze segons.

¿El trilió doncs? ¿Un milió de trillions? ¿I un trilió de trillions?

—Quatre segons.

Renuncia definitivament als diners. Un desig excepcional com aquest ha de ser més sofisticat, més intel·ligent.

—Dos segons. Digues.

—Vull un altre gnom com tu.

S'acaba el temps. El gnom s'esfuma en l'aire i immediatament, plop, al lloc exacte que ocupava apareix un altre gnom, del tot igual a l'anterior. Per un moment, el boletaire dubta si és o no el mateix gnom d'abans, però no deu ser-ho perquè repeteix la mateixa cantarella que l'altre, i si fos el mateix, pensa, se l'estalviaria:

—Bon dia, bon home. Sóc el gnom de la sort que neix d'alguns rejos bords, quan es desintegren. Ets un home afortunat. Només en un de cada cent mil rejos bords hi ha un gnom de la sort. Digues un desig i te'l concediré.

Han començat a escolar-se els nous cinc minuts per decidir què vol. Sap que, si no en té prou, li queda la possibilitat de demanar un nou gnom igual a aquest, però això no el deslliura de l'angoixa.

EL GRIPAU

DE color blau, el príncep només du els pantalons, arrapats, que li marquen les natges, unes natges estretes i dures que fan que les noies i els pederastes girin la vista quan passa i es mosseguin el llavi inferior. També du un gipó de coloraines, una capa curta i vermella, una gorra ampla, grisa i amb una ploma verda, i unes botes de mitja canya, per damunt dels pantalons blaus i arrapats.

Li agrada anar a cavall. Sovint hi puja quan neix el dia, havent esmorzat, i es perd pels boscos, que son tots de coníferes, densos i humits i amb bromes baixes. Molt de tant en tant, al bell mig d'una esplanada, al cim d'un turó o al costat d'un avet alt com cent vegades ell, el príncep atura el cavall, que renilla, i es posa a rumiar.

¿Què rumia, el príncep? Rumia què farà en el futur, quan hereti el regne, com governarà, quines innovacions introduirà i quina dona triarà perquè s'assegui al seu costat, al tron. El tron d'aquell regne és de dues places, folrat de vellut granat, molt semblant a un sofà o una *chaise longue*. No es que li calgui ser casat per heretar el regne. El seu avi, per exemple, el va heretar solter, i va continuar solter els primers vuit anys de regnat, fins que va conèixer una princesa digna i equilibrada, l'àvia del príncep. No li cal, doncs, però vol deixar aquest punt resolt per, a partir del moment que sigui coronat rei, poder-se dedicar del tot a governar el país.

Però ho té difícil, això de trobar una dona prou digna i equilibrada. Surt poc. Els seus amics, prínceps com ell, surten cada nit, de taverna en taverna i de festa en festa, fins a les tantes, de vegades sense amagar la condició principesca i de vegades disfressats de plebeus. S'atipen de conèixer princeses i plebees, a les festes i a les tavernes. Cada migdia, després de llevar-se, els prínceps es troben per fer el vermut, amb els ulls vermells amagats darrere d'ulleres de sol i el cap com una llosa. Comenten amb pèls i senyals quina o quines s'han fet, la nit abans, i com se les han fet. Sempre arriben a una mateixa conclusió: tant se val que siguin princeses com plebees; totes son unes verres. Aquesta concessió a l'igualitarisme és tan inhabitual com, amb grans riallades, celebrada per tots. Menys pel príncep de pantalons blaus. Al príncep li sap greu no únicament que comparin frívolament princeses i plebees, sinó que dictaminin que no hi ha cap dona que no sigui una verrea.

Per això no surt mai amb els altres prínceps, que per convence'l li diuen que vagi una nit amb ells. Si hi accedís comprovaria que les coses son tal com diuen. Ell s'hi nega. No s'hi nega perquè no els cregui. S'hi nega perquè li fa por acompanyar-los i descobrir que, efectivament, tenen raó. I està convençut que, si no defalleix, trobarà la princesa pura que busca des de la pubertat. En canvi, si arriba a la convicció que, aristòcrates o plebees, totes són iguals, ja no la podrà trobar mai.

No ha confessat mai a ningú com espera trobar la seva princesa ideal. Perquè sap que se'n riurien. La trobarà encantada: en forma de gripau. N'està convençut. Per això precisament serà diferent de totes les altres, perquè s'haurà mantingut allunyada de la banalitat i la degradació dels humans. Ho ha llegit als contes, des de ben petit, i, encara que ja aleshores els altres prínceps (els mateixos que ara es troben cada migdia a fer el vermut) es burlessin d'aquelles histories, ell hi creia amb convicció. Convicció que el pas dels anys li ha anat refermant amb un fet curiós i

simptomàtic: mai no ha aconseguit veure cap gripau. Des de petit n'ha buscat amb deler. Sap com són pels dibuixos i les fotografies dels llibres de ciències naturals però mai no n'ha trobat cap.

Per això, el matí que, havent galopat durant hores, s'atura a tocar d'un gorg perquè el cavall s'hi abeuri i veu un gripau sobre una roca arrebossada de molsa (un gripau lluent, gras, entre verdós i morat), descavalca amb el cor bategant-li a cent. Per fi ha trobat un gripau, cara a cara, en directe. El gripau el saluda:

—Groac.

És una bèstia encara més fastigosa que no s'havia imaginat a partir dels dibuixos i les fotos dels llibres. Però ni per un moment dubta que és a aquella bèstia a qui ha de fer un petó. És el primer gripau que aconsegueix veure, després d'anys de buscar-lo, i per això sap que no és un gripau i prou, sinó una princesa encantada, no malmesa per la vida mundana. Lliga les regnes del cavall a un pollancre i avança amb por. Por de la decepció que tindrà si, tot i el seu convenciment, resulta que el gripau no és més que un gripau, fa un bot i es fica al gorg. S'agenolla a tocar de la roca.

—Groac —fa la bèstia per segon cop.

El príncep doblega el cos i avança la cara. El gripau és just al seu davant. El pap se li infla i desinfla, sense parar. Ara que el veu de tant a prop l'envaeix el fàstic; però se'n desfà de seguida i acosta els llavis fins al morro del galàpet:

—Muà.

Durant menys d'una mil·lèsima de segon, i amb un soroll eixordador, el gripau es converteix en un prisma de cent mil colors, que multiplica infinitament les cares, fins que tots els colors i les cares es converteixen en una noia preciosa, amb cabells d'or. I una corona al damunt que demostra la noblesa del seu llinatge. Finalment el príncep ha trobat la dona que ha buscat sempre, aquella amb qui compartirà el tron i la vida.

—Per fi has arribat —diu ella—. Si sabessis com he esperat el príncep que m'havia de deslliurar de l'encanteri.

—Me'n faig càrrec. T'he buscat sempre, des de ben petit. I sempre he sabut que et trobaria.

Es miren als ulls, s'agafen de les mans. És per sempre, i tots dos en són conscients.

—Era com si no hagués d'arribar mai, aquest moment —diu ella.

—Doncs ja ha arribat.

—Sí.

—Que bé, ¿no?

—¿Estàs content?

—Sí. ¿I tu?

—Jo també.

El príncep mira el rellotge. ¿Què més li ha de dir? ¿De què han de parlar? ¿Li ha de proposar de seguida d'anar a casa o s'ho prendrà malament? De fet, no tenen cap pressa. Tenen tota la vida per davant.

—En fi...

—Sí.

—Ja veus...

—Tant esperar i, de cop i volta, plaf, ja està.

—Sí. Ja està.

—Que bé, ¿no?

LA BELLA DORMENT

AL mig d'una clariana, el cavaller veu el cos de la noia, que dorm sobre una llitera feta amb branques de roure i envoltada de flors de tots colors. Descavalca amb rapidesa i s'agenolla al seu costat. Li pren una mà. És freda. Té la cara blanca, com la d'una morta. I els llavis prims i morats. Conscient del seu paper en la història, el cavaller la besa dolçament. Immediatament, la noia obre els ulls, uns ulls grans, ametllats i foscos, i el mira: amb una mirada de sorpresa que de seguida (quan ha cavil·lat qui és i on és i per què hi és i qui deu ser aquell home que és al seu costat i que, suposa, la deu haver besat) es tenyeix de tendresa. Els llavis van perdent el to morat i, quan han reprès la vermellor de la vida, s'obren en un somriure. Té unes dents bellíssimes. Al cavaller no li sap gens de greu haver-s'hi de casar, tal com estipula la tradició. És més: ja s'hi veu, sempre de bracet amb ella, compartint-ho tot, tenint primer un nen, després una nena i en acabat un altre nen. Viuran una vida feliç i envelliran plegats.

Les galtes de la noia han perdut la blancor de la mort i ja son rosades, sensuals, per mossegar-les. Es posa dret i li allarga les mans, totes dues, perquè s'hi agafi i pugui posar-se dreta. I aleshores, mentre (sense deixar de mirar-lo als ulls, enamorada) la noia (feble d'haver passat tant de temps estirada) es posa dreta gràcies a la força dels braços masculins, el cavaller s'adona que (cosa de vint o trenta metres més enllà, abans que la clariana acabi per donar pas al bosc) hi ha una altra noia adormida, tan bella com la que acaba de despertar, igualment estirada en una llitera feta amb branques de roure i envoltada de flors de tots colors.

LA MONARQUIA

TOT gràcies a aquella sabata que va perdre quan va haver d'anar-se'n cuitacorrents del ball perquè a les dotze s'acabava l'encanteri, el vestit tornava a la condició de parracs, la carrossa deixava de ser carrossa i tornava a ser carbassa, els cavalls ratolins, etcètera. Sempre l'ha meravellat que només a ella li vingüés la sabata a la perfecció, perquè el seu peu (un 36) no és de cap manera inusual i altres noies de la població deuen tenir la mateixa talla. Encara recorda la cara d'astorament de les dues germanastres, quan van veure que era ella qui es casava amb el príncep i (uns anys després, quan els reis es van morir) es convertia en la nova reina.

El rei ha estat un marit atent i fogós. Ha estat una vida de somni fins al dia que ha descobert, a la camisa reial, una taca de pintallavis. El terra se li ha enfonsat sota els peus. Quin desfici! ¿Com ha de reaccionar, ella, que sempre ha actuat honestament i sense malícia, que és la virtut personificada?

Que el rei té una amant és segur. Una taca de pintallavis a la camisa sempre ha estat una prova clara d'adulteri. ¿Qui deu ser, l'amant del seu marit? ¿Ha de dir-li que ho ha descobert o be dissimular, com sap que és tradicional en les reines, en casos així per no posar en perill la institució monàrquica? ¿I per què ha buscat una amant, el rei? ¿És que ella no el satisfà prou? ¿Potser perquè es nega a pràctiques que considera perverses (sodomia i dutxa daurada, bàsicament) el seu marit les busca fora de casa?

Decideix callar. Calla també el dia que el rei no arriba a la cambra reial fins a les vuit del matí, amb ulleres de pam i flaire de dona. (¿On es veuen? ¿En un hotel, a casa d'ella, al mateix palau? Hi ha tantes habitacions, en aquest palau, que fàcilment podia permetre's tenir l'amant en qualsevol de les dependències que desconeix). No diu res tampoc quan els contactes carnals que abans establien amb regularitat de metrònom (nit sí, nit no) es van espaiant fins que un dia s'adona que fa més de dos mesos des de l'últim cop.

Plora en silenci, a l'habitació reial, cada nit; perquè ara ja cap nit el rei no se'n va al llit amb ella. La solitud la corseca. Més s'hauria estimat no haver anat mai al ball, o que el peu d'alguna altra noia hagués encaixat amb la sabata abans que el d'ella. Així, acomplerta la feina, l'enviat del príncep no hauria arribat mai a casa seva. I, cas d'haver-hi arribat, més s'hauria estimat, fins i tot, que alguna de les seves germanastres hagués calçat també el 36, per comptes del 40 i el 41, números massa grossos per una noia. Així, l'enviat no hauria fet la pregunta que ara, destrossada per la infidelitat del marit, li sembla fatídica: si hi havia cap altra noia a la casa, a més de la madrastra i les dues germanastres.

¿De què li serveix ser reina si no té l'amor del rei? Ho donaria tot per ser la dona amb qui el rei copula extraconjugament. Mil cops més s'estimaria compartir les nits d'amor adúlter del monarca que la buidor del llit conjugal. Abans querida que reina.

Decideix acomodar-se a la tradició i no dir al rei què ha descobert. Actuarà de manera sibil·lina. El vespre següent, quan després de sopar el rei s'acomiada educadament, el segueix. El segueix per passadissos que desconeix, per ales ignorades del palau, cap a estances que ni tan sols imaginava que existissin. El rei

la precedeix amb una torxa. Finalment es tanca en una habitació i ella es queda al passadís, a les fosques. De seguida sent veus que li arriben de dins. La del seu marit, segur. I el riure gallinaci d'una dona. Però superposat a aquest riure sent també la veu d'una altra dona. ¿Està amb dues? A poc a poc, procurant no fer soroll, obre una mica la porta. S'estira a terra perquè no la vegin des del llit; fica mig cos dins de l'habitació. A les parets, la llum dels canelobres projecta les ombres de tres cossos que s'acoblen. Hauria volgut alçar-se per veure qui hi ha al llit, perquè les rialles i els xiuxiuejos no li permeten identificar les dones. Des d'on és, estirada a terra, no pot veure gaire res més; només veu, als peus del llit, tirades de qualsevol manera, les sabates del seu marit i dos parells de sabates de dona, de taló altíssim, unes negres i del 40 i les altres vermelles i del 41.

LA FAUNA

EL gat persegueix el ratolí per tota la casa i cau, una darrere l'altra, en les trampes que ell mateix prepara al rosegador. Cau dins del pot de brea, rellisca amb la pell de plàtan i va a parar dins de la picadora de carn, que el fa miques. Quan encara no s'ha refet, toca el pom de la porta sense saber que el ratolí l'ha connectat al corrent elèctric: tots els pèls se li posen de punta, passa del negre al blanc, al groc, al violeta, els ulls li surten de les conques i donen divuit voltes, la llengua se li plega i desplega en ziga-zaga, cau a terra socarrimat i es converteix en un munt de pólvores negres fumejants. Fins que arriba la mestressa amb una escombra i una pala, el recull i el fica a la galleda de les escombraries.

Però de seguida torna a estar a l'aguait. Ah! Ho donaria tot per desfer-se d'aquell ratolí miserable que no hauria de despertar les simpaties de ningú. ¿Per què no guanya mai, ell? ¿Per què és sempre la bestiola petita qui se'n surt? El gat sap, a més, que els ratolins desperten el fàstic d'una bona part de la humanitat. Molts homes, de totes les peripècies de la guerra, la que recorden amb més horror (més que les bombes, més que les bales dum dum, més que les nits sense dormir, més que els dies sense menjar i les travessies sense sabates, amb els peus embolicats en draps) són les rates. ¿Per què, doncs, alguns humans s'obliden d'aquest fàstic i es posen de part del ratolí? ¿Només perquè és la bèstia més petita?

El gat torna a la càrrega. Jura, un cop més, que aquest cop el ratolí no se'n sortirà. Incendia la casa; tot es crema però el ratolí se salva. I l'amo, quan torna de la feina, apallissa el gat a cops d'escombra. El gat no desisteix. Torna a perseguir el ratolí. Finalment l'enxampa, el fica en una cimentera i, quan està a punt d'engegar-la, apareix el gos. Per una llei tan incomprensible com atàvica, el gos és sempre amic del ratolí. Aquest gos porta un mall desmesurat a la mà. El deixa caure sobre el cap del gat, que queda pla com un full de paper.

Però de seguida es refà; ara, rep un paquet per correu i somriu. Omple amb pólvora el cau on s'amaga el ratolí i hi cala foc. Tot esclata, just a temps d'adonar-se que el ratolí no era dins, i que l'observa des de la porta de la casa, amb una rialla repugnant. Sempre passa igual.

Fins que un dia sorprenent, molts episodis més tard, el gat triomfa.

Després d'una corredissa pel passadís de la casa (una corredissa com tantes altres), el gat enxampa el ratolí. Ha passat tantes vegades, però... Tantes vegades el gat ha tingut, com ara, el ratolí al puny i se li ha escapat, que ni el mateix gat acaba de creure's que aquest cop va de veres. Enforca el ratolí amb una forquilla de tres puntes, i de cada una de les tres ferides en neix un raig de sang. El gat encén el foc. Hi posa una paella al damunt. Hi aboca oli. Quan l'oli és bullent, hi posa el ratolí, que es torra a poc a poc, entre esgarips tan frenètics que el mateix gat s'ha de tapar les orelles amb dos taps de suro. És aleshores quan comença a adonar-se que aquest cop passa alguna cosa estranya. Aquest cop és de debò. El cos del ratolí s'encartona, cada cop més negre i fumejant. El ratolí mira el gat amb uns ulls que aquest no oblidarà mai i es mor. El gat continua torrant el cadàver. Després treu la paella i el crema directament sobre les flames, fins que és una pell negra i rebregada. El treu del foc, el mira de prop, el toca amb els dits: se li desfà en

deu mil volves carbonitzades que el vent, arremolinat, dispersa als quatre punts cardinals. Per un instant se sent immensament feliç.

LA FORÇA DE VOLUNTAT

L'HOME porfidiós sap que es tracta tan sols de tenir (i mantenir durant l'estona necessària) la voluntat ferma d'aconseguir-ho. No hi ha més històries, ni enigmes de cap mena. S'agenolla, abaixa el tors fins que la cara li queda a un pam de la pedra (una pedra un xic allargada, arrodonida, decididament grisa) i vocalitza amb claredat:

—Pa.

Durant una estona mira la pedra fixament, clavant els ulls en cada irregularitat, tractant de copsar-la del tot, d'establir-hi una comunicació absoluta, fins que la pedra es converteixi en una prolongació, a un pam de distància, d'ell mateix. És al pic del migdia; la brisa compensa l'esplendor del sol. Torna a obrir els llavis amb parsimònia:

—Pa.

Ha triat «pa» perquè sempre ha sentit a dir que és el primer que diuen els nens, l'esclat amb què sorprenen els pares, la síl·laba més fàcil per engegar a parlar.

—Pa.

La pedra continua en silenci. L'home porfidiós somriu. No es rendeix fàcilment davant de les adversitats. Ha pres el determini d'ensenyar a parlar la pedra sabent que no serà cap feina fàcil. Sap que, durant segles, els homes han menystingut les possibilitats verbals del regne mineral i això fa que, potser per primer cop en molts anys, un home sobri estigui cara a cara amb una pedra, intentant fer-la parlar. Si a això hi afegim la desídia tradicional de l'alumnat, es fa clara la dificultat de l'empresa.

—Pa —insisteix l'home porfidiós.

La pedra calla. L'home llança el cap enrere un instant per, tot seguit, avançar-lo novament fins a deixar la cara a uns deu centímetres de la pedra:

—Pa pa pa pa pa. Pa!

Cap resposta. L'home torna a somriure, s'acaricia la barbeta, dreça el tors, es posa dret, es treu un paquet de tabac de la butxaca, del paquet treu un cigarret i l'encén. Fuma observant la pedra. ¿Com ha d'establir-hi contacte? ¿Com ha de comunicar-s'hi? Amb els dits dispara el cigarret contra un arbre, i (talment un lluitador sobre el contrincant) s'abalança sobre la pedra cridant:

—PAAA!!!

L'aparent indiferència del mineral l'entendreu. L'acaricia amb els capcirons dels dits. Ara li parla amb veu seductora:

—Pedra. Hola, pedra. ¿Pedra? Pe dra. P e d r a. Pedra...

L'acaricia sense parar. Alterna la lentitud amb la rapidesa. Ara l'acaricia amb suavitat, adés frenèticament.

—Va, digues: pa.

La pedra no diu res. L'home porfidiós li fa un petó.

—Sé que pots, no sé si escoltar-me, però sí entendre'm. ¿M'entens? ¿Captes? Sé que pots dir-ho. Sé que pots dir «pa». Sé que pots parlar, ni que sigui una mica. Sé també que per tu és difícil, perquè potser mai ningú no t'ha dit res ni t'ha demanat que li parlis, i aquestes coses costen, d'entrada, si no s'hi està acostumat. En sóc conscient, de tot això. Per això sóc comprensiu; no et demano res que no

puguis fer amb una mica d'esforç. Ara ho repetiré una altra vegada. I tu, tot seguit, ho repetiràs amb mi. ¿Entesos? Va, vinga. No és fàcil, però tampoc impossible. Vinga, digues: pa. Pa. Pa.

Posa l'orella contra la superfície de la pedra, a veure si els esforços d'aquesta es tradueixen ni que sigui en un xiuxiueig. Però no: silenci. El silenci més absolut. L'home porfidiós inspira profundament i torna a la càrrega. Ofereix nous arguments a la pedra, li explica per què li deu costar tant d'esforç parlar i com ho ha de fer per sortir-se'n. Quan es fa de nit, l'agafa amb les mans i li treu la terra que du adherida a la part de sota. Porta la pedra a casa. La posa sobre la taula del menjador, mira que estigui confortable. La deixa descansar tota la nit. L'endemà al matí li desitja bon dia, la renta amb cura, sota el raig de l'aixeta, amb aigua tèbia: ni massa freda ni massa calenta. Després la treu al balcó. Des del balcó es veu tota la vall, amb els xalets dels estiuejants escampats, una punta de l'estany i, al lluny, els llums de l'autopista. Deixa la pedra sobre la taula i s'asseu en una cadira.

—Va, digues: pa.

Tres dies més tard, l'home porfidiós fa veure que s'empipa:

—Molt bé. Si no vols no parlis. ¿Et penses que no m'adono del teu menyspreu tàcit? No cal dir res per fer evident el desdeny. Només et dic una cosa: de mi no se'n burla ningú.

L'home porfidiós agafa la pedra amb la mà dreta, l'estreny (tant que la cara acaba per posar-se-li vermella) i finalment la llança amb força. Al cel, la pedra descriu un arc: per damunt de la vall, dels xalets i de les piscines dels estiuejants, per damunt de l'home que fa anar el tallagespa, per damunt de la carretera en obres, per damunt de l'autopista bastant buida de cotxes, per damunt de la zona de desenvolupament industrial, per damunt del camp de futbol on un equip vestit amb samarreta verda i pantalons blancs i un altre vestit amb samarreta groga i pantalons blaus empaten, per damunt dels edificis de la ciutat provinciana; fins que cau al bell mig d'una plaça, als peus d'uns turistes alemanys que fotografien amb tanta atenció la catedral que no s'adonen de la caiguda de la pedra, que xoca amb les llambordes i, trencant-se, deixa anar un so sec bastant semblant a «pa!».

LA FISONOMIA

L'INTEL·LECTUALISTA és incapaç de recordar cap cara. Pel carrer, quan es troba algú que el saluda, mai no sap qui és ni de què el coneix. Potser alguna cara li sona, però no aconsegueix adjudicar-li cap nom, ni és capaç d'encertar d'on el coneix. Ha arribat a fer-se tan expert a evitar els tràngols difícils que ineludiblement comporta aquesta mala memòria, que (perquè la gent no descobreixin que no els coneix) saluda tothom que el saluda. Amb una impassibilitat total, amb tal naturalitat que ningú no s'adona que de fet no el reconeix. Fins és capaç de mantenir converses sobre temes generals (i no tan generals) i, quan finalment es diuen adéu, amb copets a l'esquena o encaixades de mans, el desconegut se'n va convençut que ni per un instant no ha dubtat de qui era. Sobretot cal demostrar, d'entrada, gran alegria. Que ni per un segon li envaeixi el dubte. D'entrada, quan es veu reconegut exclama ben fort: «¿Què tal? ¿Com va tot?». Res pitjor que fer cara de no saber què, o saludar amb veu fluixa, perquè el desconegut el miraria recelós i faria la pregunta fatídica: «No te'n recordes, de mi, ¿oi?». Pregunta davant de la qual és inútil mentir, perquè vol dir que és del tot evident que l'interrogat no té ni la més mínima idea de qui té al davant.

Mai no ha recordat cap cara. Ni de petit. A escola deduïa qui era el mestre perquè era més alt i gros que la resta de persones que ocupaven la classe. I els companys de classe, com que tots eren baixets (si fa no fa de la mateixa alçada que ell), no els identificava. Cadascun amb una cara diferent; ¿com volien que les recordés totes i sabés quina era la de qui? A casa, afortunadament, sabia que son pare era son pare perquè era l'alt i gran de la casa. I, encara que s'afaités cada dia, li notava la barba, sobretot quan li feia un petó. Sa mare, en canvi, no tenia barba, i la pell molt suau. Generalment anava amb faldilla, cosa que li facilitava encara més el reconeixement. Potser per això, quan la dona es posava pantalons ell es desconcertava momentàniament, fins que es fixava en l'esveltesa de les mans, en la suavitat de les galtes. A son germà l'identificava fàcilment: era l'altre nen, l'altre baixet de la casa. Si hi hagués hagut més adults, o més germans, haurien començat els problemes. I el mateix li passava cada matí, quan s'enfrontava al mirall i es trobava una cara que no reconeixia. Era la seva, evidentment, però si l'hagués vist entre altres cinc cares no hauria sabut reconèixer-la.

Per tot això es queda glaçat el dia que, mentre entra a l'estació de metro del costat de casa seva, veu una dona que en surt i la reconeix. No han creuat mai cap paraula, però recorda amb precisió que la va veure, només un instant, fa trenta-vuit anys, el matí que va anar a recollir el diploma de llicenciat. Ella sortia de la secretaria, vestida amb una rebeca blava, una brusa blanca i una faldilla grisa.

Per primer cop a la vida ha reconegut una cara, una cara que havia vist només una vegada, fa molts anys. Això l'admira. (¿Hauria d'haver baixat del metro per anar darrere de la dona i explicar-li que l'ha recordada de fa anys, d'un dia que ella sortia de la secretaria de la facultat? No hauria tingut cap sentit. El més probable és que la dona s'ho hagués pres com una argúcia barata per intentar una aproximació i no li hagués fet cas). No se'n sap avenir: l'única cara que ha reconegut fins ara, al llarg de la vida, és precisament la d'una dona que tan sols havia vist un cop, fa trenta-vuit anys. Això, dedueix, li hauria de fer suposar alguna cosa, sobre la seva

personalitat, sobre la seva manera de ser, sobre els motius de la falta de facultats fisonòmiques que l'ha acompanyat al llarg de la vida. Està convençut que precisament en aquest enigma hi ha d'haver la clau que dóna sentit a la seva vida, una vida d'èxit però marcada de manera irreversible per la incapacitat de recordar cap rostre. De cap manera, no pot ser per atzar que l'únic cop que ha tornat a veure aquella dona no hagi tingut cap problema per recordar-la i identificar-la immediatament. Per més que hi rumia, però, no sap veure-hi cap clau. Passen els dies, les setmanes, els anys. Durant la resta de la vida continua sense recordar cap rostre. Hi rumia sovint. Ella és la demostració que és capaç de recordar una cara: a ella sí que la va saber reconèixer, la vegada que la va veure sortint de l'estació del metro, pensa sempre, esperançat; sense saber que, perquè viu des de sempre al seu mateix carrer (exactament a dues cases de casa seva), l'ha vist centenars de cops, abans i després d'aquell dia que la va reconèixer al metro.

LA DIVINA PROVIDÈNCIA

L'ERUDIT que, de manera pacient i ordenada, ha dedicat cinquanta dels seus seixanta-vuit anys de vida a escriure la Gran Obra (de la qual té enllestits fins al moment setanta-dos volums) s'adona, un matí, que la tinta de les lletres de les primeres pàgines del primer volum comencen a esvaïr-se. El negre deixa de ser intens i es fa grisós. Com que ha pres el costum de repassar sovint tots els volums escrits fins ara, quan s'adona de la desgràcia tan sols s'han malmès les dues primeres pàgines, les primeres que va escriure, fa cinquanta anys. I, a més, a la segona pàgina les lletres de les línies inferiors encara són una mica llegibles. S'afanya a refer les lletres esborrades, una per una. Amb tinta xinesa i paciència en ressegueix el traç fins a refer paraules, línies i paràgrafs. Però quan acaba s'adona que les paraules de les últimes línies de la pàgina 2 i tota la pàgina 3 (que quan havia començat la reparació eren unes en bon estat i les altres en bon estat relatiu) ara també s'han esvaït.

Això li confirma que la malaltia és progressiva.

Fa cinquanta anys, quan l'erudit va decidir dedicar la vida a escriure la Gran Obra, ja era conscient que hauria de prescindir de qualsevol altra activitat que li prengués ni que fos una mica de temps, que havia de viure cèlibe i sense televisor. La Gran Obra seria realment tan Gran que no podria perdre ni un minut en res de què es pogués estar. I de fet es podia estar de tot menys de la Gran Obra. Per això mateix va decidir no perdre ni un minut buscant editor. El futur l'hi trobaria. N'estava tan segur, de la validesa del que es proposava, que sabia que, indefectiblement, quan algú descobrís els volums de la Gran Obra mecanografiats, l'un al costat de l'altre a la prestatgeria del passadís de casa seva, el primer editor que se n'assabentés (fos qui fos) s'adonaria de seguida de la importància del que tenia al davant. Però, si ara les lletres se li esborren, ¿què en quedarà, de la Gran Obra?

La degradació no s'atura. Tot just refetes les tres primeres pàgines, es troba que les lletres de les pàgines 4, 5 i 6 s'esvaeixen també. Quan ha refet les lletres de les pàgines 4, 5 i 6, es troba que s'han esborrat del tot les de les 7, 8, 9 i 10. Refetes la 7, la 8, la 9 i la 10, es troba que se li han esborrat des de la 11 fins a la 27.

No pot perdre el temps tractant de deduir per què s'esborren les lletres. S'afanya a refer el primer volum (els primers volums: aviat veu que la degradació també afecta els volums segon i tercer) i s'adona que el temps que hi dedica no li permet continuar la redacció dels últims volums. I sense el colofó que ha de donar sentit magnífic als volums ja escrits, els cinquanta anys de dedicació no hauran servit de res. Els volums inicials no són més que la bastida, necessària per situar les coses a lloc però no essencial, on ara ha de muntar les propostes autènticament innovadores: les dels últims volums. Sense aquestes, la Gran Obra no ho serà mai. Per això el dubte: ¿no val potser més la pena deixar que els primers volums es vagin esborrant i no perdre temps a refer-los? ¿No és millor afanyar-se a lluitar contra el temps i enllestir d'una vegada els últims volums (¿quants n'hi falten exactament: sis, set?) per així culminar l'Obra, encara que sigui a risc que s'esborrin per sempre alguns dels primers volums? Dels setanta-dos escrits fins ara, bé prou pot acceptar perdre'n els set o vuit primers, que, tot i que li han permès agafar embranzida, no

aporten res d'essencialment nou. Vet aquí un altre dubte, però: quan hi hagi posat el punt final, ¿solament s'hauran esborrat els set o vuit primers volums? Decidit a no perdre ni un minut, es posa a la feina. De seguida s'atura. ¿Com no s'ha adonat fins ara que, si ell mor i aquell algú que ha de descobrir la Gran Obra i presentar-la a un editor, triga gaire a descobrir-la, els volums malmesos no seran només set o vuit sinó tots? ¿Què ha de fer, doncs: aturar-se i començar a buscar ara mateix editor, per evitar aquest perill, encara que, sense els volums finals, resulti impossible demostrar-li que el que es porta entre mans és autènticament important? Però, si dedica l'esforç i el temps a buscar l'editor, ni podrà dedicar el temps necessari a refer els volums a mesura que es vagin malmetent ni podrà dedicar-se a escriure els volums finals. ¿Què ha de fer? S'angoixa. ¿És possible que tota una vida de feina hagi estat en va? Ho és. ¿De què han servit tants esforços, la dedicació exclusiva, el celibat, els sacrificis? Ho troba una burla immensa. Sent néixer, dins seu, l'odi: odi cap a ell mateix per haver malversat la vida. I no poder recuperar el temps perdut no li fa tant de pànic com la certesa que a aquestes alçades no serà a temps de saber com aprofitar el que n'hi queda.

EL CONTE

A mitja tarda l'home s'asseu a l'escriptori, agafa un full de paper blanc, el fica a la màquina i comença a escriure. La frase inicial li surt de seguida. La segona també. Entre la segona i la tercera dubta uns segons.

Omple una pàgina, treu el full del carro de la màquina i el deixa a un costat, amb la cara en blanc cap a dalt. A aquest primer full n'hi afegeix un altre, i després un altre. De tant en tant rellegeix el que escriu, ratlla paraules, en canvia l'ordre dins de les frases, elimina paràgrafs, llença fulls sencers a la paperera. De cop, enretira la màquina, agafa tot el munt de fulls escrits, el gira del dret i amb un bolígraf ratlla, canvia, afegeix, suprimeix. Col·loca el munt de fulls corregits a la dreta, torna a acostar-se la màquina i reescriu la història de dalt a baix. En acabat, torna a corregir-la a mà i a reescriure-la a màquina. A nit ja entrada ho rellegeix per enèsima vegada. És un conte. Li agrada molt. Tant, que plora d'alegria. És feliç. Potser és el millor conte que mai hagi escrit. El troba gairebé perfecte. Gairebé, perquè li falta el títol. Quan trobi el títol escaient serà un conte immillorable. Rumia quin posar-hi. Se n'hi acut un. L'escriu en un full de paper, a veure què li sembla. No funciona del tot. Ben mirat, no funciona gens. El ratlla. En pensa un altre. Quan el rellegeix també el ratlla.

Tots els títols que se li acudeixen li destrossen el conte: o són obvis o bé fan caure la història en un surrealisme que en trenca la senzillesa. O bé són atzagaiades que l'hi esguerren. Un moment, pensa a posar-li *Sense títol*, però això encara ho espatlla més. Pensa també en la possibilitat de realment no posar-ne, de títol, i deixar en blanc l'espai que s'hi reserva. Però aquesta solució és la pitjor de totes: potser hi ha algun conte que no necessiti títol, però no és pas aquest; aquest en necessita un de ben precís: el títol que faria que deixés de ser un conte gairebé perfecte per convertir-se en un conte perfecte del tot: el millor que mai hagi escrit.

A l'alba, es dona per vençut: no hi ha cap títol prou perfecte per aquell conte tan perfecte que cap títol no li és prou bo, cosa que impedeix que sigui perfecte del tot. Resignat (i sabent que no pot fer altra cosa) agafa els fulls on ha escrit el conte, els estripa per la meitat i estripa aquesta meitat per la meitat; i així successivament fins a fer-ne miques.

QUIM MONZÓ i GÓMEZ (Barcelona, 1952). Narrador, articulista i traductor, és una de les figures més rellevants i representatives de la literatura catalana contemporània.

Treballa com a grafista i com a corresponsal de premsa i l'any 1976 publica la seva primera novel·la, *L'udol del griso al caire de les clavegueres* (premi Prudenci Bertrana, 1976). Aviat destaca en el terreny de la narrativa breu amb obres com *Uf, va dir ell* (1978), *Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury* (1980), *L'illa de Maïans* (1985), *El perquè de tot plegat* (1993) o *Guadalajara* (1996). Aquests cinc llibres són revisats i aplegats a *Vuitanta-sis contes* (1999), obra que li val el Premi Nacional de Literatura i la Lletra d'Or, l'any 2000. Autor, també, de les novel·les *Benzina* (1983) i *La magnitud de la tragèdia* (1989), Quim Monzó té una trajectòria especialment extensa com a articulista. Les obres *El dia del senyor* (1984), *Zzzzzzzzz* (1987), *La maleta turca* (1990), *Hotel Intercontinental* (1991), *No plantaré cap arbre* (1994), *Del tot indefens davant dels hostils imperis alienígenes* (1998), *Tot és mentida* (2000), *El tema del tema* (2003) i *Esplendor i glòria de la Internacional Papanates* (2010) són una mostra de la mirada lúcida de l'autor.

Ha traduït autors com Truman Capote, Roald Dahl, Ernest Hemingway, Arthur Miller, J. D. Salinger o Mary Shelley, entre d'altres, i les seves obres s'han traduït a més d'una vintena d'idiomes. L'any 2007 va fer el discurs inaugural de la Fira del Llibre de Frankfurt. L'any 2018 va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes atorgat per Òmnium Cultural.